

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona
Egy hónapra 2 korona

VIDEKEN:

Egy évre 28 korona
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasabos betű sor egyszer 30 fill.
minden következéskor 15 fill.

Nyitási díj 40 fill.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József Köherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Szerda, június 25.

Mai számunk főbb közleményei:

Vészerek: Pizkos konkurrencia.
Hazafiatlanság vádja Gáll József főrend
ellen.
A ház elnöki jelentése.
A rejtélyes kasszabetörés.
Rektorválasztás az egyetemen.
Leányok tárlata.
Az angol király nagybeteg.
Az aradi függetlenségi part értékesítése.
Mangra megerősítése.
Tíz az aradi színházban.
Pálmai Ilka búcsúja.
Az új pénzügyigazgató-helyettes.
A katonatiszt árva.
Tárca: A víz. Írta: Abonyi Árpád.
Regény-Csarnok: Hipnózis. Írta: Hardy I. D.

Pizkos konkurrencia.

Arad, június 24.

Pozsony város közönsége tizenöt millió kölcsönt akart fölvenni. Erre a kölcsönre kibocsátandó kötvényeinek bélyeg- és illetékmentességet kért a pénzügyminisztertől. Az egyik pozsonyi országgyűlési képviselő Lukács László pénzügyminiszternél járt ez ügyben s a miniszter állítólag azt mondta neki, hogy nem lehet Pozsonynak megadni a kért bélyeg- és illetékmentességet, mert ha Pozsonynak megadják, akkor a többi város is kérni fogja. Ugy tudjuk, hogy Győr város közönsége már folyamodott is ezért a kedvezményért, Aradnak pedig szintén szüksége lehet olyan kedvezményre, ha majd adósságait konvertálni akarja.

Nem is arról óhajtottunk itt szólni, hogy ha egyes pénzügyintézeteknek megengedettett a multban, hogy adómentes papírokat ad-

hassanak ki, mért nem lehet ezt megengedni a nagyobb városoknak is? Arról akarunk itt szólni csupán, hogy Magyarországon olyan szomorú viszonyok között élünk, hogy ha egy nagy vidéki város valamely intézményt, kedvezést, vagy bármily természetű kormányintézkedést óhajt, nem az a kérdés nyomul előtérbe, hogy kell-e, szükséges-e, az ország érdekében való-e a vidéki városnak ezen óhajlását teljesíteni, hanem nyomban oda toppanunk, hogy bárha jó volna is, bárha kellene is, bárha az ország étkeke követelné is, nem lehet az ilyen óhajlásokat teljesíteni, mivelhogy más városok is követelni fogják.

Ezer hatalmas gondolatot és százezer tervet dönt halomra az ilyen kijelentés és millió kára keletkezik ebből a ferdeségből a nemzetnek, gazdasági és közmívelődési téren egyaránt.

A hiba elsősorban a kormányférfiak részén van, ahol mi nagy gyengeségszámba vesszük, ha egy város kérelmét mely esetleg helyes és teljesítendő, csak azért kell elutasítani, mert félő, hogy más városok is kérni fogják s nem vagyunk elég erősek arra, hogy a többi városok kérelmét elutasíthassuk, bárhogy ezen kérelmek jogosulatlansága indokolt.

A hiba másodsorban és főleg a városokban van, ahol közügyekben olyan szörnyen kétségbeesztő a gondolatszegenység, vajjon itt, vagy amott, hogyan bukkan fel egy közérdekű gondolatot s ha van egy ily gondolat, azt nyomban közpredává teszik. Az eredmény, mint a pozsonyi ábra mutatja, az, hogy sem neked, sem neked nem szólt, hanem nekem szólt a fülemile.

Hát engedelmet kérünk, ezen a soron valami változtatást kell csinálni. Ez továbbra így nem maradhat. Ez a helyzet elpusztít, megöl minden jóra való gondolatot. Végre is a fürdő vízzel a gyermekeket is kiönteni még sem volna szabad.

Az ország vezetésében ilyen indokolásnak helyet engedni nem szabad s a pizkos konkurrenciát a városok között meg kell szüntetni.

Hogy éppen a pozsonyi esetről maradjunk, lehet, hogy az ország pénzpiaca alakulna kedvezőtlenül, ha a nagy magyar városok akár külföldi csoportoknál helyeznék el kölcsöneiket, akár saját lakosságuk körében helyeznék el papírjaikat. Ugy mondjuk, hogy lehet, mert ennek a pénzügyi kérdésnek csak úgy hirtelenül a mélyére látni nem tudunk s hisszük, hogy a pénzügyminiszter, aki e részben kiváló szaktekintély, nem ok nélkül tartózkodik az engedély megadásától.

Ugyde ha csakugyan komoly oka van a pénzpiacnak arra, hogy a városok hitel-műveleteitől hátrányos hatásokat várjon, tessék neki alkalmazkodni a helyzethez, mert a városok érdeke is országos érdek, melyet csak úgy kényelmesen hátraszorítani a pénzpiac miatt sem lehet. Tessék a magyar pénzügyintézeteknek ugyanazzal az előzékenységgel közeledni a városok felé, mint melylyel a külföldi csoportok közelednek, mert ha a gazdasági helyzet ezt parancsolja, akkor kivételes ótalom alá vonulni éppen a pénzpiacnak nem szabad.

P. L.

TARCA

A víz.

Írta: Abonyi Árpád.

A naszodi havasok észak-keleti hajlásában kezdődő gura-sadei erdőből augusztus közepe táján két teljes hadifelszerelésben fényeskedő tűzértiszt bukkant elő: sellingeni és breitefeldi lovag Wolkonszky Kázmér kapitány és Naláci Feri hadnagy a Batterie 4 től.

A jelző ezuttal rosszul van megválasztva: nem fényeskedtek bizony e derék kanonirok izzadó kincstári lovaikon, hanem fölőte disztelenül egészen „odáig” voltak immár a fáradtságtól. Az izmos aeráris-lovak még csak birták az idestova hat óra hosszát tartó folytonos kocogást, gyakorta oly bolond helyein a sehol véget nem érő erdős vadonságnak, melynek becsületos megjárására voltaképpen öszvér, vagy számár való: gazdák azonban már kifogytak a kalendárium minden valamirevaló szentjéből, s a többé semmivel sem törődött apathia batárvo-nalát kerülgettek.

Reggeli öt órakor indultak utnak.

A lekencei völgyben táborozó hadosztály tábornoka bölcs óvatosságból nem indult addig az „elienség” felé, míg a hegyek és erdők között lovassága és főleg erős tűzérsege számára biztosan megjárható utat nem kémleltet ki. A

katonai térkép ott volt ugyan a kezében, de ez a rémületesen pontos hadmérnöki alkotás 1882-ből való: azóta nem javították ki, s ez okon gyakorta megesett, hogy a kiszáradt modernnek jelzett területen kilométer szélességű talajvízbe bottlott a tavonululó armádia, s az ágyukkal is megjárható hegyi-utnak fölrajzolt helyeken ölmagasságra felnyult bokrok és cserjék állották el a meghökkenő csapatok útját. Mindent egybevetve: remek térképek ezek a nagytekintélyű katonai fölvételek — ha nem viselik balsarkuk szögletében a régen tovatűnt 1882-ik évszámot.

A bölcs tábornok tehát megparancsolta a Batterie Nr. 4. kapitányának és hadnagyának — elsőrendű katonai talentumnak ismerte mind a két urat, — hogy „binnen einer Stunde” üljenek nyeregbe és keressenek biztos utat az ágyuk és huszárok számára — bakák elmennek ut nélkül is. A baka — tudjuk mindenütt átszpacérol, ahol az őzbak keresztülmehet, ha nem a lábán: a hátán.

A két kanonért ugyan nem a legjobban választotta meg a tábornok. Az ilyen fontos katonai föladat egyetértő, egymást segítő, közöserővel összetartó embereket kíván — háboru idején, a hol a játék nagy pénzbe menvén, legkisebb tétel: egy puskagolyó. Ezuttal ugyan csak békés háborúról volt szó, golyók nélkül, a kudarc azonban így is meghozhatta nyugdíjba menesztés képében a büntetést, s ez gyakorta

sokkal keservesebb seb annál, mint amit ambiciózus katona mellén golyó üthet.

A két ur hadilábon állt egymással.

Hetek óta kizárólag csak a szolgálatban érintkeztek egymással. A vörhenyes bajszu, marciális lengyel Wolkonszky kiadta érdes, száraz szolgálati hangon a maga utasításait, a fiatal Naláci hadnagy pedig szó nélkül végrehajtotta a kapott parancsokat. Eleven, szép, barna szemei komolyan szegződtek az atlétatermetű kapitány zöld fényben uszó, éles, rideg szemei közé, melyek néha majdnem keresztül-szúrták ifjúsága diadalmas virulásában levő alantós tisztjét. Naláci vonásain azonban egyetlen finom árnyék sem rebbsent, szája szegletei megkeményedve, mozdulatlan merevséggel zárdtak össze, gunynak, pajzánságnak, elfojtott mosoly-nak, „pikírozás”-nak semmi nyoma: a neheztelő ütegparancsnok ennél fogva sehog sem tudott belekötni, hogy bosszankodását és hatalmát éreztette.

Valamennyi asszonyhistoria esett természetesen köztük — nyilván a fiatal kanonir javára, Brassóban, hetek előtt. Az asszonyok világ eleje óta fordítva taksálják az armádiát: itt is ugy történhetett. A hadnagy előbbvaló rangban a kapitánynál; a monarchia tizenöt hadtestparancsnoka viszont együttvéve sem ér annyit a hölgyek fordított taksája szerint, mint egyetlen egy huszéves kadét. Ez rendén is van, — tudjuk, a vízözön óta, — de akit utolér, mégis

Hazafiatlanság vádja Gáll József főrend ellen.

(A „Cartea de Aur“ ügye.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 24.

Két budapesti lap erős támadást intézett ma Gáll József főrendiházi tag ellen, megírva, hogy budapesti magánlakásán és temesmegyei kastélyában több románnyelvű lázító iratot foglaltak le, ezek közt a hírhedt *Cartea de Aur*-t, mely után már Aradon is kutatott a rendőrség.

Ez a házkutatás — még ha megtörtént volna is — egyszerű hivatalos aktus s közelről sem kompromittálja Gállt, aki mindig a magyarság érdekében fáradozott, s agitált a románok közt. Gáll József őszinte híve a román-magyar barátságnak s a nagyszebeni gör. kelet. egyházkongresszusban s az aradi zsinaton, mint a mérsékelt ellenzék vezére, a magyar-román barátkozás érdekében propagandát is csinált. Éppen azért megütközéssel olvassuk a támadó cikket, a melyet egyenesen a *Mangra Vazul emberei* intéztek Gáll ellen, a ki tudvalevőleg a legutóbbi aradi püspökválasztáskor *Hamsea* Ágoston mellett küzdött, tehát Mangra pártjával elenségeskedésbe jutott. Már csak ezért sem érdemelte meg Gáll József a magyar sajtónak ezt a méltatlan, erős támadását.

A támadó cikk.

Különösen éles az *Egyetértés* cikke, amelyben többek közt az alábbiakat írja:

A mai nap folyamán a budapesti királyi ügyészség rendeletére a rendőrség házkutatást tartott Gáll József főrendiházi tag lakásán s ez alkalommal lefoglalták a magyarországi románok „arany könyv“-ét (*cartea de aur*) s több dáko-román, a magyarság ellen irányuló izgatásokkal teli nyomtatványt és iratot. Az eset széles körben óriási feltűnést keltett, annál is inkább, mivel Gáll mint magyarbarát román szerepelt a közéletben. Es ime most kiderül, hogy egész életén keresztül csupán alakoskodott, egy követ fúj a magyar állameszme megromlására törő dákorománokkal. De végre lehullott róla a lepel s Gáll József főrendiházi tag, aki mindig a kormányok kegyét hajhászta s el is nyerte, — előttünk áll a maga meztelen valóságában. Az előző kormányok ostoba politikája, a mikor Gállt a hivatalos ranglétrán szinte rohamléptekben tolták előre, míg végre a kuriai tanácselnökségnél állapodott meg, hogy megnyerjék a maguk részére — im így bosszulta meg magát s okulással beigazolódott az

az örök törvény, hogy farkasból soha sem lesz bárány.

Gáll József, aki Temesmegye Lukarec községében levő nagy birtoka után ő Felsője által 1891-től kezdve, élethossziglan kinevezett főrendje a magyar parlamentnek, pályája kezdetén gyakorló ügyvédeskedett, majd a bírói pályára lépett s mint a kir. Kuria polgári tanácselnöke vonult néhány évvel ezelőtt nyugalmába.

Gáll a magyarországi románok között igen ismert és nagy népszerűségnek örvendő férfiú s első szereplése a *Mocsónyiék* idejére esik, a mikor az ugynevezett mérsékelt magyar barát-párthoz tartozott. Kiváló tulajdonsága volt, hogy mindig kellőleg tudott alkalmazkodni a viszonyokhoz. Különösen nagy tevékenységet fejtett ki egyházi téren s tagja a nagyszebeni görög keleti egyházkongresszusnak és az aradi egyházi zsinatnak. Mint őszmeretes, röviddel ezelőtt egész vagyonát, mintegy félmillió forint értékben román kulturális célokra hagyományozta.

Szoros baráti viszonyt tartott állandóan a magyar állam vezető politikusaival, a kikkel való érintkezésében soha sem szűnt meg tünnetőleg magyar érzelmeiről nyilatkozni. 1892-ben külön román nemzeti programot adott ki saját politikai eszméinek megvalósítása céljából, melyben a románok parlamenti aktivitása mellett érvelt. Az ugynevezett román kérdésben mindig a nyilvánosság színe előtt azt hangoztatta, hogy azt csakis a magyar főfaktorokkal való közös megegyezés révén lehet elintézni.

Gáll Józsefnél különben már egy ízben történt hasonló házkutatás. Ez még a 70-es években történt, a mikor *Popea* Miklós volt a román nemzeti párt elnöke és a mikor a román korifeusok nagy izgatást folytattak dákoromán céljaik megvalósítása mellett.

Gáll nyilatkozata.

Erre a támadó cikkre — mint budapesti tudósítónk táviratban jelenti — Gáll József ma hosszabb nyilatkozatot tesz közzé. A nyilatkozat így kezdődik:

Az *Egyetértés* s a *Független Magyarország* mai számában hazafiságom és egész politikai ténykedésem őszintesége megtámadtatik valótlan hírek alapján, a melyek terjesztését másnak nem tulajdoníthatom, mint a közelben lefolyt aradi püspökválasztásnál felmerült ellentétek kifolyásának s a *Mangra*-párt által ellenem, mint *Hamsea*-párti ellen indított hajszának. A tényállás a következő:

Budapestben nálam házkutatást nem tartottak, a miről bármely percben meggyőződhetni az állami ügyészségnél, vagy akár a budapesti rendőrségnél. Mesebeszéd tehát mindaz, a mit a nálam állítólag talált dákoromán, a magyar-

ság ellen irányuló izgatásokkal teli nyomtatványokról és iratokról a nevezett lapok mondanak. Temesmegyei lukareci birtokomon sem találtak ily nemű iratokat és nyomtatványokat, hanem mikor a „*Cartea de Aur*“ nevű könyv kiadása követeltetett, tisztartomtól a kiküldött vizsgálóbíró által távollétemben — minthogy én akkor a főrendiházi üléseken Budapesten időztem — az át is adatott.

Valótlan továbbá az is, hogy nálam már 1870-ben politikai iratok, vagy nyomtatványok miatt házkutatást tartottak volna. En akkor politikával egyáltalán nem foglalkoztam, hanem bírói hivatásomnak éltem.

Az, hogy a „*Cartea de Aur*“, melynek lefoglalását a nagyszebeni vizsgálóbíró nem rég elrendelte, lukareci háztartásomban szintén meg volt, azt hiszem, hazafiságom bemocskolására okot nem szolgáltathat, mert azon könyv nem volt eltűnt még akkor, mikor nekem megrendelés nélkül megküldetett, szerzője sem állott politikai izgató hírében. A mű egyszerűen történelmi visszapillantásnak volt jelezve a románok eddigi politikai ténykedésére és hazánkban jelent meg, tehát nem lehetett sejtelmem sem, hogy az a magyar állam ellen izgatást tartalmazna. Egyébként a közügyekben való elfoglaltságom miatt eddig időm sem volt abba be-tekinteni.

Minden elfogulatlan ember beláthatja ezek szerint, hogy az ellenem szórt gyanúsítások teljesen alaptalanok.

Nem hittem volna — mondja alább Gáll József — hogy a politika terén husz év óta nyilvánosan kifejtett, a magyar közönség előtt is teljesen ismeretes nyílt és hazafias működésem egy anonim denunciació alapján sárba rántassék. Remélem azonban, hogy ezen felvilágosítás után a magyar közönség is elégtelt fog szolgáltatni az igazságtalan meghurcoltatás ellen és ellenfeleim ravasz fondorlatai hatástalanul maradnak.

A főkapitányság cáfolata.

Közljük végül, hogy a házkutatás ügyében a budapesti főkapitányság a következő cáfolatot adta ki:

„Egyes lapok azon hírt közlik, hogy Gáll József főrendiházi tag budapesti lakásán az államrendőrség házkutatást tartott és izgató román nyomtatványokat lefoglalt. A rendőrség kijelenti, hogy e tárgyban hozzá megkeresés nem érkezett és Gáll József főrendiházi tag ellen egyáltalán el nem járt?”

Lemondott képviselő. *Jakabffy* István hontmegyei szalkai képviselő lemondott mandátumáról és erről ma értesítette *Apponyi* Albert gróf házelnököt. *Apponyi* a lemondásról

fájdalmat érez, s valakit mindenképpen meg akar enni.

A feszült viszony átszármazott a kutyákra is.

Mindkét urnak volt „hadi“ kutyája; a kapitány lova után hű „Melinda“-ja kullogott, fáradtan, kilógatott, szomjas, lihegő nyelvvel, — a hadnagy lova után viszont egy tisztavérű, erős dán dagg loholt. „Herkules“ hősiességét szívenitvén meg szemmel látható kimerülésével. Uraik példájára a két állat sem diskurált egymással. Míg a Padura-mare (nagy erdő) óriási tölgyeinek árnyékában haladtak, „Herkules“ néhányszor udvarias, hízegő farkcsóválással közeledett a fülelt lankadtan lelógató setter-vizslabőlgy felé, — ez azonban méltatlankodva vi-csorgatta rá villogó fehér fogait, úgy hogy az udvarias dagg jobbnak látta egyelőre beszűntetni a hódolatot.

Most, hogy a nagy erdőség végső, gurasadei részéből is kiértek, s elkezdődött a bokros, napsütött fensík: ki volt állva a két kutya is.

Wolkonszky kapitány megállította lovát, s miközben kivörösödött arcáról letörölgette a verítéket, a tehetetlen méreg magát emésztő haragjával tekintett körül. De csak bokrokat és a 35 fokos augusztusi forróságban leperzselődött füvet láthatott közel és távol: viznek semmi nyoma. Lenézett rendű, szemel előtt eledig haszontalan ajándéka a természetnek; viz... oh, be mohón kívánta ez a nagytestű, lengyel Holubár, — jobban kinezta megszikkadt,

száraz ajkait a vágy, mint a vallásos beteget a szent ostya áhitata. Hatalmas tagjait szinte meg-razta gyötrelmes szenvedése a szomjuságnak, — legmarcangolóbb és legerősebb ellenség minden más szenvedésnél. De viz nem volt, s a máskülönbösen vasakaratu, szívós, edzett katonatiszt már-már szédülni kezdett.

Nalácsi valamivel jobban türe a szomjuságot.

Időnkint ugyan az ő tagjain is végigsuhant valami hideg borzongás és érezte, hogy nemsokára vérszínbe borul az ő elhomályosuló tekintete előtt is a világ: de még tartotta magát. Ne lássa a kapitány, hogy szenved. Egy benső előérzet ugys az sugja neki, hogy a manőverek után, majd otthon, Brassóban — okvetlen kenyértörésre kerül kettőjük között a dolog. Wolkonszky nem az az ember, aki az első vereség után rezignálva kapitulálni szokott... az asszony viszont, aki miatt hadilábon állanak, szép és kacér százsz tündér... Brunhilda inkább nagy, meleg, szőke asszony, miként germán hősnője a legendának, bár igaz, hogy férje nem hosszú-fülű teuton dalia, hanem Drotteiff Max, szalámi-gyáros. Nalácsi körülbelül biztosra vette, hogy főlebbvalója addig fogja keresni az alkalmat, míg végre is beleköt és pisztolyosó elé kényszeríti.

Mindez azonban csak homályosan, ködön keresztül, erőtlén lágyssággal szállongott elméje előtt. Inni szeretett volna, inni, vizet, sok vi-

zet!... Vagy legalább egy kortyot... nem többet, csak egyetlen egyet.

A lovak után kullogó kutyák e pillanatban mintha nyugtalankodni kezdtek volna. „Melinda“ ide-oda neszelt, orcimpája tágult, meg ősz-szehuzódott... Aztán nekiindult a fensík lejtőjének és rohant, mintha puskából lötték volna ki. A dagg egy pillanatig a füleit hegyezve nézett utána, izmos, karcsu testén megremegett a szőr, orra izgatottan szimatolt a levegőben, majd elkaffantotta magát, s egy óriási ugrással az immár jókora távolságban rohanó setter után iramodott.

Wolkonszky főlelekedett a nyeregben.

— Jó jel... — mondotta rekedten, anélkül, hogy visszatekintett volna.

— Azt hiszem, igen, — felelt reménykedve a hadnagy.

— Vizet éreznek...

— Azt hiszem, vizet, — bicentett fejével Nalácsi, s merően bámult a kutyák után.

— Kövessük őket.

— Készen vagyok...

Wolkonszky elindította lovát, s lassu trappban poroszkálva, a kutyák által váltott irányba indult. Sebesebb haladásra e hepe-hupás, bokros, szederindás helyen gondolni sem lehetett, pedig repülni szeretett volna. Meg is járta fejét, hogy sarkantyuit a ló vékonyába mélyesztve, keresztül vágta a fensík lejtőjén, de még jókor észbe jutott, hogy ha a ló megbotlik és leveti: el van veszve. Semmiféle aranya a világnak nem volna elég csillogó őszöntés,

sürgősen értesítette a kuriát, a hol épen most tárgyalják a Jakabffy ellen beadott kérvényt, melyet volt ellenfele, *Konkoly-Thege Sándor* nyújtott be ellene.

A Ház elnöki jelentése.

(Az ülészakaszokból.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, június 24.

A képviselőház elnöke ma készítette el az 1901—1906 i. országgyűlés első ülészakaról szóló jelentését. E jelentéstől közöljük a következő érdekesebb adatokat:

A Ház megalakulásáig a horvát képviselőkkel együtt 445 megbízó levelet adtak be.

Lemondottak képviselői állásukról részben, mert két mandátumuk volt, részben kinevezetés és egyéb okok miatt, tizenhárom képviselő.

Meghalt öt képviselő: *Molnár Antal, Győry Elek, Tisza Kálmán, André Gyula és Horánszky Nándor.*

Kuriai ítélettel megsemmisítettek hat megbízó levelet és pedig: *Gagern Miksa báró, Egry Dezső, Teleky Domokos gróf, Enyedi Lukács, Baross János és Dániel Tibor gróf* megbízó leveleit.

Igy lemondás, halálozás és ítéletileg történt megsemmisítés következtében megüresedett 24 képviselői hely, melyekből új választás útján betöltött 21, s így most üresedésben van három választó kerület: a *csongrádi, tápi és a margittai.*

A két előbbi kerületben vizsgálatot rendeltek el az iránt, hogy felfüggesztendő-e a két kerület választói joga?

A kuriához 76 választás ellen adtak be kérvényt. Ezek közül elintézték 68 kérvényt, elintézetlen maradt 8 kérvény.

Ujabb kérvénnyel 8 választást támadtak meg.

Osszeférhetlen állásáról lemondott 39 képviselő.

Ezen első ülészakában a kormány 30 törvényjavaslatot adott be. Ezekből elintézték a képviselőház 26 törvényjavaslatot.

Miniszeri és egyéb előterjesztés beadott 53, elintézték 42 darabot.

Mentelmi-ügy előfordult: 56, ezek közül elintézték 30 mentelmi ügyet, visszavonatot, kettő, elintézetlen maradt 24.

Indítványt és határozati javaslatot beadtak ötvenet; valamennyit elintézték.

Interpellációt beadtak 55-öt, elintézték valamennyit.

Feliratot és kérvényt beadtak 685 darabot, elintézték 362-et, elintézetlen maradt 323 kérvény.

Az összeférhetlenségi ítélő bizottságot négy esetben sorsolták ki.

A képviselőháznak ebben az ülészakában összesen 127 ülése volt.

TÁVIRATOK.

A király hazatérése.

Bécs, jun. 24. A király ma reggel 8 óra 15 perckor kíséretével visszaérkezett Drezdából és rögtön Schönbrunnba hajtatott.

Politikai gyilkosság.

Konstantinápoly, jun. 24. A konstantinápolyi angol állomáshajó *Bag* nevű hadnagya tegnapelőtt kísért a Boszporus kis-ázsiai oldalára és azóta eltűnt. Csendőzők és matrózok keresésére indultak, de eddig nem akadtak nyomára. Az a föltevés, hogy rablók fogták el, a kik váltságdíjat akarnak kicsikarni, nem igen valószínű, hanem inkább föltehető, hogy mohamedán emigránsok megölték és kirabolták. Az angol nagykövetség a Jildiz-palotában és a portánál erőteljes lépéseket tett ebben az ügyben. A diplomácia tagjai között, a kik a Boszporus felső részén nyaralnak, nagy nyugtalanságot okoz ez az eset.

Felkoncolt hittérítők.

Peking, jun. 24. *Canright* amerikai hittérítő azt táviratozza Csengtuból, hogy a kínaiak elpusztították az ottani methodisták kápolnáját és tíz keresztény embert megöltek. A boxer-mozgalom terjed.

A rejtélyes kasszabetörés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 24.

E hó elején napokig foglalkoztatta a dr. Tomka-féle betörés a budapesti törvényszéket. Mikor már a tanuk egész légiját hallgatták ki, özv. dr. Tomka Samunénak kértére, aki szívósan küzd öngyilkossá lett férje emlékének tisztaságáért, elrendelték még néhány bádén és bécsi tanunak a kihallgatását. Azzal a gyanuval szemben ugyanis, mintha dr. Tomka ma-

ga követte volna el a betörést azért, hogy a biztosító társaságtól megkapja a 192,000 koronányi biztosított összeget, tanukra hivatkozott, akikkel bizonyítani kívánja, hogy férje a kérdéses időben vele szakadatlanul Bádénben fürdőzött s így nem is lehetett Budapesten.

Miután Bádénben és Bécsben vallomást tettek a tanuk, mára tüzték ki a tárgyalás folytatását. Pontban 9 órakor vette kezdetét a tárgyalás, melyen tudvalevőleg dr. Tomkának az öccse, a Bécsben letartóztatott *Marót Sándor* magánzó áll egyedül vád alatt. Egy börtönőr vezette elő a vádlottat. A tanács ugyanazon tagokból áll, mint az első alkalommal: elnök dr. *Agoraszó Péter*, szavazók dr. *Pap Géza* és dr. *Csopey Dénes*, A közvádat dr. *Daróczy Elek* királyi ügyész, Tomkánét dr. *Pollák Illés* képviseli, míg a vádlottnak dr. *Friedmann Bernát* a védője; továbbá jelen vannak a biztosító társaság képviselői is.

Sok időt vett igénybe az elmúlt tárgyalások jegyzőkönyvének felolvasása, telve a szenzációs bűnpör részleteivel. A felolvasás csaknem délig tartott. Utána közölte *Agoraszó* elnök, hogy Tomkának a Wertheim-kasszája, melyet a tett elkövetésekor feltört egy ismeretlen személy, szükség esetén rendelkezésére fog állani a bíróságnak. Meg is fogja a bíróság tekinteni, de valószínűleg nem a törvényszék épületében, hanem a helyszínén. Erre nézve intézkedést tett a törvényszék s a rendőrségtől azt az értesítést kapta, hogy a szemlének nincs akadály.

(Tomka sógora.)

Következett a tanuk kihallgatása. Első tanu dr. *Hernádi Mór* fővárosi magánzó, sógora dr. Tomkának.

— Emlékszik a tanu arra, mikor Tomka a feleségével a múlt évben Badenbe utazott.

— Igen. Aznap d. u. 1 óra tájban bucsu látogatást tettünk Tomkáéknál.

— Nem, emlékszik arra, mikor eltávoztak Tomkáéktól, ki zárta be az ajtót?

— Nem.

— Mennyi ideig időztek ott?

— 10—15 percig.

— Nem tapasztalt valami rendkívüli dolgot Tomkáék lakásában?

— A butorok le voltak takarva.

— Hát a képek?

— Azok nem.

Daróczy dr.: Milyen természetű ember volt Tomka?

— Ideges ember volt.

hogy visszasegítse erőtlenedett, remegő, lázas tagjait a nyeregbe. Ott maradna elterülve a forró földön, — míg rá nem borulna pár órai eszméletlen kintlódás után az örökös megenyhülés.

— Lassabban, kapitány ur! — szól rá Nálaci fölindult, ijedt hangja.

Wolkonszky összerázkódva rántotta vissza lovát. Mi történt? Mindegyre arra gondolt, hogy lassan... mert nyeregben kell maradnia... s mégis sarkantyut adott a lovának, mely faldalmában elnyihogta magát és előre ugrott. Marokra ragadta a kantárt, s görcsös erővel fogta vissza a már-már rohanni kezdő állatot. Azután hátrafordult.

— Köszönöm, — mondotta egyszerűen.

Nálaci megbíccintette fejét. A hangot alig hallotta. Fülei zugtak, mint a malom, s halántékainak kidagadt, vastag ereit örült dörömböléssel feszegette a vér. Nem szólt az előtte poroszkaló kapitánynak, de riasztó félelmet érzett. A kutyák ösztöne többnyire biztos: de a lóé is az. A kutyák minden valószínűség szerint vizet érezve rohantak el: lovaik azonban nyugodtak, pedig a zablák széleire verődő, száraz, fehér hab eléggé elárulja, hogy szomjuság győzi a szegény párákat is. Nálaci kétszer is meggyőződött róla, hogy nyálmak nyomai a zablán — az állatok azonban nyomaival sem adják jelét, hogy ösztönük a víz közeledését szintén megérezte. Hátha csalódnak a kutyák...

Mi a lehetőség egyszerre egy összeszori-

totta torkát, mintha azonnal meg kellene fulladnia. Reszketve kapkodott levegő után, s ajkairól fölszakadt egy halk kiáltás.

A kapitány megfordult.

— Mi baj? — kérdezte tompán, inkább egy gépies kényszer, semmint a részvét hatása alatt

— Semmi — felelte valamennyire magához térve a hadnagy — az jutott eszembe, hogy hátha nincs víz?

— A kutyák érzik.

— Csalódnak?

— Ugy? Hát akkor —

— Lehet, hogy más orból szaladtak el...

— Hát akkor megdöglünk és vége! —

válaszolta durván a kapitány, s tévován maga elé bámulva, — kinyújtott jobbával megtapogatta a nyeregkapát. Most délfele jár az idő. Néhány óráig esetleg még kibírja a beleiben égő poklot; ha úgy érzi, elég: ott az ólom. Majdnem kedvesnek találta ezt a gondolatot.

A fensik pár száz lépéssel alább erősen hajlott. A lovak lépésben, lassan haladhattak az itt még jobban érezhető forróságban, mely mintha rohamosan emelkedett volna. — Midőn a lovak végre leérték a fensik alján kezdődő rétre: Wolkonszky megingott a nyeregben. Vértől csapódott agya felé; azt hitte, hogy koromfekete lett egyszerre az egész világ.

Nálaci hozzászótott és megragadta.

— Bátorság! — kiáltotta roppant erőfeszítéssel — mindjárt lesz víz...

A kapitány rámeresztette szemét, majd sarkantyut vágva lova oldalába, vágatni kezdett. Rohant előre, vakon, öntudatlanul, őrlöngve, mint egy tébolyodott.

A ló hatalmas ugrásokkal ragadta a rétvégén levő fűzfák felé, s ott a parton hirtelen megállt.

Mély patakvíz bujkált a fűzfák alatt. Széles, bővizű, áldott.

A kapitány kibukott a nyeregből, s a parton visszahorkanó ló fején keresztül zuhant a vízbe, mely loccsanva csapódott szét a hajjai közé repülő térfitest sulya alatt.

Wolkonszky ordítva csapkodott ide-oda a karjaival. Ivott, aztán megint ivott, s kiabált gyönyörében, amint csak torkán kifért.

— Viz, kamerád, víz! Sok víz!

És újra nekifogott az ivásnak. Habzsolta a vizet, mint az állat. Mohón, gyönyörrel, leirhatatlan teljességével a kéjnek.

Nálaci övig gázolt a vízben és szintén ivott.

A kapitány nem birt magával. Ide-oda pocskolt a vízzel, mint egy gyerek. Azután megőlegette a fiatal embert, vállára veregetett, s szemel, ajka, egész arca sugárzott a boldogságtól, miközben édesdeden nevetve így szólt:

— Van elég! Igyunk.

S a víz fölé hajolva, ivott.

— Ismerte tanu ur Marótot is?
 — Igen.
 — Van valami hasonlóság Tomka és Marót között?
 — Nincsen.
 — Tud arról tanu ur, hogy Tomkáék nagyobb szabásu házi mulatságot akartak volna rendezni?

— Igaz, de ez elmaradt.
 — Mennyi vagyona volt Tomkának?
 — Nem tudom. De a praxsisa igen jól ment s fejlődött, így azt hiszem, hogy mindenestre több vagyona volt annál a százezer koronánál amit hozományba kapott.

Pollák Illés dr.: Tud arról tanu ur, hogy Tomka telket akart venni?

— Igen. Együtt jártunk kinn Tomkával ennek egyik paciensenél Kramernél, akinek nagy telektömbjei vannak, azon célból, hogy villának való alkalmas telket vásárljunk. Akkor láttam is Tomkánál néhány vázrajtot.

Darvai dr. bemutatja Tomkáék lakásának helyszíni rajzát s kéri, hogy ennek hitelességét a bíróság konstataltassa özv. Tomkánéval és dr. Hernádi tanuval ezen vázrajz hitelességét. Ez meg is történt,

(Az orvos lopott.)

Darvai dr. (Hernádihoz): Kiről tudja tanu ur, hogy Tomkának praxisa évről-évre gyarapszik.

— Magától a sógoromtól és sógornőmtől is hallottam. De még magam is meggyőződtem róla, hogy évről-évre javul a patienturája kvalitás tekintetében.

— Ha bizalmas viszonyban állott Tomkával, elmondta ez önnek az orvosegyesületi kellemetlenségét?

— Igen említette, hogy kollegái biztatására felakarta magát vétetni tagnak, de a választmány, mely két ízben is tárgyalta ezt a felvételi kérelmét nem vette fel.

— Nem mondta Tomka, hogy miért nem veszik fel?

— Nem említette, de én hallottam, hogy az lett volna az elutasítás oka, hogy Tomka állítólag praeparatumokat lopott volna Pollitzer dr. tanártól. Ezen esetet megelőzőleg azonban én — Tomka tudta nélkül több ízben beszéltem dr. Thanhoffer tanárral, aki többször említette, hogy büszke arra, hogy Tomka a praeparatumait az ő laboratóriumában készítette.

A betörés és a kassza.

— Ki közölte önnek a betörést?
 — Maga Tomka telefonálta meg az nap délután mikor megjöttek.

— Találkozott az nap Tomkával?
 — Igen a telefonálás után mintegy másfél óra mulva nála a lakásán voltam. Ekkor jöttek a rendőrség emberei mintegy nyolcan.

— Milyen kedélyhangulatban volt Tomka?
 — Szomorú volt s még én vigasztaltam, hogy ne busuljon, nem olyan nagy a kára.

Dr. Pollák Illés: Láta tanu ur a kasszát is?

— Igen együtt néztük Krecsányi detektiv főnökkel. Ennek az volt a véleménye, hogy a kasszát kulccsal nyitották fel.

— Volt a kasszán feszítés nyoma?

— Igen.

— Láta ön azt is?

— Láttam.

Dr. Darvai: Nema mondotta Tomka önnek hol tartja a biztosítási kötvényt?

— Nem.

A kötvények.

Dr. Darvai dr. Tomkánához: A betörés után hol találták meg az életbiztosítási kötvényeket?

— A kassza előtt a padlón.

— Hol tartotta a férje ezeket a kötvényeket?

— A kasszában.

— Ki vette fel a padlóról a kötvényeket?

— A rendőrség.

— Kinél voltak a kassza kulcsai?

— Előbb nálam voltak, azután pedig a férjemnél.

A bíróság Hernádi Mórt megeskette.

Dr. Hernádi Mórné, Tomka drné testvére elmondja a badeni utazás napján délbén bucsulátogatást tettek férjével Tomkáéknál. Mintegy tíz percig időzött ott Tomkáék lakásában, de semmi különös dolgot nem észleltek.

— Ki távozott el előbb a lakásból önök vagy Tomkáék?

— Tomkáék.

— Milyen természetű ember volt Tomka?

— Ideges ember volt.

A tanuk kihallgatása késő estig folyt. A tárgyalást holnap folytatják, a mikor valószínűleg ítéletre fog kerülni.

TANÜGY.

(—) Leányok vizsgálja. Az aradi városilag segélyezett, magán felsőbb leányiskola ötödik és hatodik osztálya fényes eredménnyel tette le a vizsgálatot ma a temesvári felsőbb leányiskolának itt időző tanártestülete előtt. Vizsgáztak: Beles Flora, Flamm Józsa, Klein Sarolta, Leopold Frida, Mittler Irén, Ohrenstein Klári, Ottenberg Erzs, Zádor Erzs, Vertán Boriska, Kádas Aranka, Róth Margit és Weisz Fanny. A temesvári felsőbb leányiskola igazgatója: Marsits Rozina, valamint Benedek Albert dr., Straub Gyula, Réthy Viktor és Tauffer Vilmos tanárok valósággal el voltak ragadtatva az aradi intézet eredményétől, s elismerésüknek meleg szavakban adtak kifejezést Somogyi Gyula dr. igazgató, továbbá Székely Salamon, Réti Odón, Stauber József, özv. Sváby Pálné és Gyurkovits Panna tanárok és tanítónőkből álló derék tantestület előtt.

Leányok tárlata.

(A női ipariskola kiállításán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 24.

II.

Tegnap kezdtük meg a Hasszinger-utcai női ipariskola kézimunka-kiállításának ismertetését, melyet most a díszmunkák termével folytatunk. Itt csupa szín, harmonikus tarkaság fogadja a belépőt. Látnivaló van elég a laikus ember számára, de annál több azok részére, akik a kézimunkák szakértői.

Van ebben a teremben több olyan tárgy, melynek elkészítése az ügyességen s ízlésen kívül nagy türelmet, hosszú ideig tartó fáradozást igényelt. Ilyen az a hatalmas terítő, melyet Krón Rózi készített. A bordó alapu terítő applikált díszítéssel, drap és arany himzéssel van ellátva s igen sikerült dolog. Brassoványi Erzsike zongora-takaróját applikált plüsszegély veszi körül s a reáhimzett liliumok, a lant a tűfestés remekei.

Sokan nézik gyönyörködve Pollák Hilda terítőjét, melyen kaka-buzogányok, tavirózsák és nefejejtsek díszlenek elegáns, díszkrét színösszeállításban. Schmidt Paula point-laice milliője bámulatos finomságu munka, mely nagy türelmet igényelt.

Árpád Ilona fehér asztalterítője is a legszebb dolgok közé tartozik. Igen tetszetősek himzett buzavirág és pipacs díszei s a szép azsur munka. Egészen eredeti Kress Erzsike szalag- és zsinór-himzése, mely mint ilyen egyedül. Igen szép a kályha-ellenzője is. Ezek voltak a nagyobb arányu munkák, melyek mellett még sok tetszetős tárgy van.

A tűfestésben az említettek mellett kiválók Schelly Irén. Plüss-kerete a legsikerültebb dolgok közül való. Arany és világes kék magas himzése pompás színhatásu. Kovács Magda liliumos milliőjén a színek egybeolvadása és a remek árnyalatok figyelemreméltóak.

Igen szép Schwarz Paula asztalfutója vadrózsákkal és Székely Erzsike sárgával himzett milliője. Nagyobb munkát igényelt az a sikerült asztalterítő, melyet Kesztienbaum Janka himzett elszórt virágokkal.

Megkapja a nézőt Bene Ilonka párnája himzett és festett virágokkal. Székely Margit remekbe való árvácskakat himzett és festett egy párnára. Szépek Balogh Etel himzései is.

A kongré munkák között feltűnik Pachta

Izabella lilaszín és krém terítője, mely magas himzéssel és azsurral van díszítve. Csirák Gy. zella terítője és kisebb dolgai is megérdemlik a dicséretet, valamint Glück Irén és Kovács Jerne terítői és egyéb kiállított munkái.

A point lace bámulatosan aprólékos remekei között feltűnik Székely Margit milliője, Krón Rózi gallérja, Sarlot Fáni és Spilmann Irén nyakkendői.

Sikerült semirna párnát állított ki Frank Ilonka.

Ennyit jegyeztünk fel a sok szép dolog közül, melyek ügyeskező készítői egytől-egyig megérdemlik a méltatást. Holnap a rajzok és festmények termét mutatjuk be befejezőképe n.

Rektorválság az egyetemen.

(Liberális és klerikális professzorok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, június 24.

Ajtay K. Sándor orvosprofessor, a budapesti tudomány egyetem jövő évre megválasztott rektora ma lemondott tisztéről s ezt be is jelentette Vécsey Tamás prorektornak.

Ajtay professor lemondása érthető szenciációt keltett az egyetemhez közel álló körökben; azonban már az első pillanatban tisztában volt mindenki azzal, hogy a lemondás oka csupán érzékenykedés lehet. Ajtay nem népszerű kollégái körében. A rektor-választáson háromszori szavazás után sem sikerült neki a szavazatok abszolút többséget megnyerni, úgy hogy Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter szava kellett hozzá hogy rektorra legyen. Ajtay önértékét érzékenyen érintette ez a dolog s ez késztette arra, hogy lemondjon még el sem foglalt állásáról.

Vécsey Tamás prorektor Ajtay kijelentése után sürgősen összehívta a tizenhat rektorválasztót. Az elektorok e hónap 26-án, csütörtök délbén jönnek össze tanácskozássra, ha ugyan összejönnek, mert nagyobb részük most külföldön nyaral. Vécsey prorektor távirat útján hívta haza őket, de kérdéses, hogy csütörtökig hazaérkezik-e mind a tizenhat.

A statutumok úgy rendelik, hogy az elnökölő prorektornak nincs szavazati joga s azért történt a legutóbbi rektorválasztáson, hogy Ajtay K. Sándor is nyolc szavazatot kapott és ellenfele Hógyes Endre orvosprofessor is nyolcat. A döntés így a kultuszminiszterre maradt, aki Ajtay mellett nyilatkozott meg. Ez a döntés annak idején annál nagyobb feltűnést keltett, mert még előtte való nap is egy féltálatos könyomatos azt iparkodott megmagyarázni, hogy miért fog a miniszter Hógyes mellett dönteni. A könyomatos ekkor az anciennitás elvét hangoztatta Hógyes javára, de úgy látszik, közben a minisztériumban találtak valami máshonnan számítható anciennitást Ajtay mellett.

Csütörtökön lesz tehát az elektorok gyűlése, amelyen a tizenhat elektor meghallgatja Ajtay lemondó nyilatkozatát és még egyszer ünnepiesen följajánlja neki a rektori tisztelet. Ha a rektor továbbra is megmarad lemondó szándékánál, akkor a statu umok értelmében az elektorok egyeteme kötelezheti a rektort, hogy tartsa meg tisztét. Valószínűleg ez az eset fog ismétlődni most is. Az elektorok követelni fogják Ajtay K. Sándortól, hogy maradjon meg rektornak, ha Ajtayt nem elégítené ki az elektorok határozata, akkor folyamodással élhet ellene a kultuszminiszterhez.

De ha a kultuszminiszter elfogadná is Ajtay lemondását, kizártnak tartják, hogy Hógyes Endre, a rektor-jelölt ismételtelen elfogadja a jelöltséget. A dolog ugyanis úgy áll, hogy a tu-

dományegyetem tanártestületében most két párt van: a liberálisok és a klerikálisok. Az orvosi kar és a bölcsészeti kar nagyrészt liberális, s Hőgyesre ezek szavaztak. A teológiai kar és jogi kar ellenben a klerikális érzelmei rektort üdvözölt. Ajtay K. Sándorban, s Hőgyes nem akarja magát még egyszer kitétni a klerikális szavazatok eshetőségének.

A rektorválasztás bonyolalmat azonban semmi esetre sem lesznek befolyással a tantásra és az egyetem belső életére, mert a statútumok értelmében az új rektor megválasztásáig a prórektor, ez idő szerinti Vécsey Tamás intézi tovább az ügyeket.

Az aradi függetlenségi párt értekezlete.

Az Aradi Közlöny tudósítójától. Arad, június 24. Az aradvárosi függetlenségi és 48-as párt végrehajtó-bizottsága, ma délután Müller Károly pártelnök lakásán népes ülést tartott, melyet a függetlenségi és 48-as alapon állott Arad és Vidéke napilapnak ismert gazdaságérőjével kapcsolatos irányváltozása apropójából hívtak össze a párt elnöksége.

Müller Károly elnök nyitotta meg az ülést, s üdvözölve a megjelenteket, a jegyzőkönyv vezetésére Benedek Árpád pártjegyzőt kérte fel. Az Arad és Vidéke, mondta, ezután az elnök a függetlenségi és 48-as párttal egyöntetű politikát folytatott, eddig, most azonban, hogy a lap új tulajdonosok kezébe került, feladta az eddigi elvi alapot, és új politikai irány szolgálatába szegődött. A függetlenségi és 48-as elvnek hívei szükségét látják, hogy egy organumról gondoskodjanak, mely támogatja a törekvéseiket s a polgárságot összeköttesben tartja. Ez az organum az Arad és Vidéke irányváltozásával jelenleg hiányzik. Vasárnap következett be az elvi irányváltozás, melyről tudomást szereztek az újságírók, hogy a végrehajtó-bizottságot sürgősen összehívja. Most az a kérdés, hogy egy nézetet van vele a bizottság s tovább, hogy szükséges-e egy új organumra?

Péterfy Antal szólalt fel először. Szerinte az Arad és Vidéket nem lehet tovább függetlenségi és 48-as párti lapnak tekinteni.

Szilvassy László dr.: Értésíteni kellene a közönséget, hogy az Arad és Vidéke vasárnap-tól kezdve megszűnt függetlenségi és 48-as párti lap lenni.

Kiss Ferenc: Ezt az irányváltozást kiáltványban kellene tudatni a közönséggel.

Többen szólaltak még fel, míg Müller Károly elnök kimondta a határozatot, mely szerint 1. konstatálja a végrehajtó-bizottság, hogy az Arad és Vidéke megszűnt függetlenségi és 48-as párti organum lenni, 2. a közönséget a bizottság erről értesíti, 3. szükségesnek tartja, hogy a párt organumról gondoskodjék, 4. ez ügyben küldessék ki egy tizenöt tagú bizottság.

A bizottság tagjaival megválasztották Müller Károly, mint elnök, Barabás Béla dr., Benedek Árpád, Kiss Ferenc, Müller Lajos dr., Magyar Ferenc, Müller Gyula, Nagy Sándor dr., Nagy Kálmán, Péterfy Antal, Reichler Ferenc, Schwarz Jenő dr., Steiner Jakab, Szalay Arnold dr., Vizer Lajos.

Müller Károly ezzel, a megjelenteknek érdeklődésükért köszönetet mondva, bezárta az

ülést, mely az elnök előzetesével érte véget. Jelen voltak:

Müller Károly elnök, Barabás Béla, Benedek Árpád, Bozsik György, Hirschmann Albert, Horváth Károly, Kiss Ferenc, Lówy Mór, Müller Gyula, Nagy Sándor dr., Péterfy Antal, Schwarz Zsigmond, Szalay Károly, Szalay Arnold dr., Szilvassy László dr., Vizer Lajos.

Az angol király nagybeteg.

(A koronázást elhalasztották.) Az Aradi Közlöny távirati értesítése. Arad, június 24.

Az angol koronázási ünnepségeket, amelyek olyan fény, pompa és gazdagság kifejezése között kezdődtek meg, minőre csak a világbirodalmi színvonalra emelkedett Nagy-Britannia képes, ma váratlanul félbeszakították és bizonytalan időre elhalasztották.

E meglepő fordulatnak a király betegsége az oka. VII. Edward király komolyan beteg, elannyira, hogy ma orvosai operációt végeztek rajta.

Hetekkel ezelőtt rebesgették már, hogy az uralkodó gyengélkedik s e miatt, aligha el nem kell halasztani a koronázásnak amugy is hosszasan húzódó szertartását. A lapok több ízben céloztak a király betegsége, melyet azonban a legközelebbi környezet titokban tartott. Azt híresztelték, hogy a király egészsége teljesen helyreállt s az orvosok kijelentése szerint néhány nyugalomban töltött nap után képes lesz elviselni a koronázási ünnepséggel járó fáradalmakat.

Az angol király betegségeiről egy párisi lap adott először hírt, a mely megírta, hogy VII. Edward rák-betegségben szenved. Az aggasztó hírt nyomban követte a cáfolat, sőt maga a király is értesült arról és hogy a cáfolatnak nyomatékosabb kifejezést adjon, Mendelsdorf Albert gróf kíséretében több napon át sétakocsizást tett a windsori parkban.

A mai nap váratlan eseménye azonban egyszerre lehűtötte a kedélyeket. A király tényleg beteg s közvetlenül a koronázási ünnepet küszöbén ágyba kellett feküdnie, nehéz operációt kiállania.

Az uralkodó állapotáról ma este a következő orvosi jelentést adták ki: A király perityphitis-ben (vakbélgyulladás) szenved. Szombaton annyira jól volt, hogy remélni lehetett, mikép a koronázás a megállapított időben megtörténhetik. Tegnap este a király állapota annyira rosszabodott, hogy ma délután operációt kellett rajta végezni.

A koronázási ünnepély elhalasztása egész Londonban nagy levertséget szült. Már minden elő volt készülve a fényes, ragyogó ünnepségre. A főváros óriási vásárhoz hasonlított. Azokon az utcákon, amelyeken szerdán és csütörtökön az ünnepi menet elvonult volna, még ma szakadatlanul dolgoznak; mindenféle óriási tribünöket építettek s a mellékutakat magas deszkafalakkal zárták el, nehogy a tömeg a királyi fölvonulást megzavarhassa. A szobák és élelmickek ára szinte megfizethetetlen. Az omnibuszok nyolcszorosára emelték fel a viteldijakat. A szállókban egyetlen ágy sem kapható.

Ma természetesen abba hagyták a készülődést s a további munkálatokat fel függesztették.

A király állapota egész Angliában

mély megdöbbenést kelt, mert a ma kiadott orvosi jelentések dacára is nyílt titok, hogy a királynak vakbélgyulladása, a mely igen aggasztó. Reménylik a legjobbat, de azért el lehet mondani, hogy Angliában most minden szív reszkett az uralkodóért.

Késő éjjel a következő újabb táviratokat vettük: szolgálatban van önel ynavi London, június 24.

Az operációt ma délután két órakor vették végbe a királyn Anglia leghíresebb orvosai. A műtét jól sikerült.

A koronázás elhalasztásának híre óriási izgalmat keltett s föndönt városlámpát felfordította. Erről beszél mindenki s remegve várják a királyi palotából érkező újabb híreket.

A király elrendelte, hogy a koronázási ünnepély elhalasztása dacára a királyi megállapított díszeket a melyet London felmúllo szegényének megvendégelésére terveztek, úgy szintén kívánja, hogy a vidéken előkészített ünnepségeket is megtartsák.

London, június 24.

A királyt operáció előtt előzőformával elaltatták s altetésből nagyobb dugatot távolítottak el. A hivatalos jelentések még mindig vakbélgyuladást konstatálnak, de szeltemben beszélnek, hogy a király betegsége sokkal komolyabb az oka.

Az orvosok véleménye szerint sem lehet arról, hogy a koronázást ebben az évben megtartsák s azért azt beláthatlan időre (?) halasztották el.

London, június 24.

A koronázás elhalasztásáról a reggeli órákban jött az első hír a Westminster apátságba, a hol éppen az utolsó próbát tartották meg a koronázási szertartásnak. A próbát rögtön beállították és csendes misét mondtak a királyért.

Budapest, június 24.

Egy bécsi ügynökség, az Agence Nationale, késő éjjel azt a távirati vak hírt adta ki, hogy az angol király meghalt. A hír, melyet ez a nem hivatalos ügynökség bár fenntartással kibocsátott, lapunk zártáig nem nyert megerősítést.

London, június 24.

Leírhatlan az a megdöbbenés, az a fájdalom, melylyel Anglia népe a király komoly megbetegedéséről érkező híreket fogadja.

Az első jel, a mely óriási nyugtalanságot keltett, az volt, hogy a nagyobb napok szerkesztői s a külföldi távirati ügynökségek képviselőit a Buckingham-palotába hívták, a hol Sir Francis Crutwell, a király magántitkára közölte velük az ország első orvosai által aláírt jelentést s ezzel kapcsolatban a koronázásnak beláthatlan időkre való elhalasztását. A lesújtó hír innen eljutott az alsóházba, majd az egész városba. A lapok külön kiadásban, és falragaszokon teszik közzé a király betegségeiről szóló híreket. A törszen óriási csökkenés állott be.

London, június 24.

Az utolsó jelentés szerint a király állapota változatlan. Az izgalom nagy, az egész város talpon van.

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szerda: Mongodin ur felesége, viglák.

Csütörtök: Baccület, szimf. Ivámfy Jenő vendégtelepével.

Péntek: Viláncos kalmár, tragédia. Ivámfy Jenő vendégtelepével.

Szombat: A színház műsora.

Szerda: Mongodin ur felesége, viglák.

Csütörtök: Baccület, szimf. Ivámfy Jenő vendégtelepével.

Péntek: Viláncos kalmár, tragédia. Ivámfy Jenő vendégtelepével.

* **Mongodin ur felesége.** Miután miss Duncan kénytelen volt debreceni fellépéit meghosszabbítani, szerdán, f. hó 25-én „Mongodin ur felesége” kerül színre. Mongodint ezuttal is Békés Gyula játssza, kinek a darab multkori előadása alkalmából nagy sikere volt a színpadon.

* **Ivánfy Jenő vendégfellépő.** Csütörtökön és pénteken újlag alkalma lesz az aradi közönségnek Ivánfy Jenő művészetében gyönyörködni. A művész ezuttal csütörtökön a *Becsület* Robertjében és pénteken a *Velencei Kalmár* címszerepében lép fel.

* **Robinsonok.** Vasárnap, f. hó 29-én kerül bemutatásra *Makai Emil*, a nemrég elhunyt poéta vigjátéka a *Robinsonok*. A darab annak idején a budapesti Magyar Színházban nagy sikert aratott.

* **A polgármester és a só.** Miss Duncan Debrecenben is készül táncolni. Egyik debreceni újság, nagyon kikelt az ellen, hogy a „dob-utcai lenge ruhájú bayader”-nek átengedjék a színházat. A lap támadó cikke aztán így végződik: A tanács odaengedi Miss-nek a színházat. A földszinti ülőhelyre, a földszinti és első emeleti páholyokra az 50 százalékos áremelést is megengedi és valószínűleg az ötös fogatot is kivonultatja Nyalka Nagy Pál huszárral és az öreg podesztával a táncosné elé. Hej, mert izlik a só.

* **Megszökött színházi titkár.** Hajduböszörményből írják: Az itt működő színházi társulat titkára, Szalkay Béla, családostul együtt eltűnt a városból. A nyomozás során kitudt, hogy Szalkay Nagy-Szent-Miklósról ment, Földesi Sándor társulatához. Az igazgató a titkár azzal vádolja, hogy a felvett bérleti pénzekkel nem számolt el. A rendőrség elrendelte előállíttatását.

Mangra megerősítése.

(Ellentétes hírek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 24.

Amint mondani szokás, az egész román-ság szeme Nagyszeben felé fordul most, hol Mangra Vazul megerősítése ügyében hoz határozatot a püspöki zsinat. A nagy várakozásban, talán kombinációkból származva, vagy más módon, ma egész sereg „pozitív értesülés” terjedt el Aradon s minden újabb hír az előzőnek cáfolata volt.

A délelőtti folyamán határozott formában tárgyalták, hogy Mangra Vazul a püspöki zsinat még tegnap megerősítette. Erre a délben ideérkezett Egyetértés a következő ellentétes közleménnyel rontotta el Mangra híveinek korai örömet:

Mangra Vazul elejtették. Az aradi püspökválasztásból győztesen kikerült Mangra-párt maga is elhiszi most már, hogy az új püspök megválasztásából nem lesz semmi. Ezért új jelölt után néz s mi sem természetesebb annál, hogy Mangra fegyvertársal egyikére essék a jelölés. A püspökválasztó zsinat a június 12-én tartott választást megelőzőleg tartott értekezleten Hamsea pártjával szemben megváltoztatatlan elvként kimondotta, hogy az aradi egyházmegyét meg kell szabadítani Metianu érsek rokonságától és nepotizmusától. Mangra meg nem erősítése esetében olyan embert kell választani, aki az utolsó három esztendőben az egyházmegyében lábra kapott intrikáktól távol áll és Metianuval nincs rokonságban.

Mangrát — mint aradi levelezőnk táviratozza lapunknak — a püspöki zsinat három szóval kettő ellenében melegebben a kormányhoz intézendő felterjesztésben megállapítja a kánoni előírásoknak meg nem felelő állapotot. A kormányhoz a püspöki kar felterjeszti a választást, mert a kormány kánoni kvalifikáció nélkül is megerősítheti Mangrát, de ez esetben ő nem szentelhet fel papokat s a legfelsőbb kánoni funkciókat egyházmegyéjében nem gyakorolhatja.

Aradon e szerint újból megindult ismét a választási küzdelem. Az első pillanatban Mangra hívei Ciorogariu Román szerzetesre, az aradi szeminárium igazgatójára gondoltak, de kitudt, hogy ő tulajdonképpen még pap sem lehetne, mert egyik tanártársával párba jügye volt. Gol-

dis át is helyezte e miatt a papnevelőintézetből a tanítóképzőhöz. Ha tehát Ciorogariut meg is választanák, kánonilag őt sem lehetne megerősíteni. Hogy Goldis idejében Ciorogariu szerzetes lehetett, annak magyarázata abban találandó, hogy az elhunyt püspök jó szívű ember létére mindent teljesített, a mit Mangráék kívántak tőle.

Mangra hívei Filaret Musta karánsebesi archimandrita körül csoportosulnak.

Az Egyetértés híre sem maradt cáfolat nélkül. Suciu János dr. ügyvéd, mint az aradi gör. kel. román egyházmegye ügyésze — mint nekünk budapesti tudósítónk jelenti — ma délután a következő telefon-értesítést küldötte Aradról egyik fővárosi lapnak:

Néhány fővárosi lap azon hírével szemben, hogy a nagyszebeni püspöki zsinat elejtette volna az ujonnan megválasztott aradi román püspököt, Mangra Vazul: közlöm, hogy én tegnap Nagy-Szebenből egy, éppen ennek ellenkezőjét tudatósítót vettem, melynek tartalma szerint Mangra Vazul kánoni vizitációja megtörtént, teljes rendben találták Mangra minőségét, a püspökségre képesítették s ellene semmiféle vád fel nem hozatott. A nagy-szebeni zsinat erről a kormányt tudomásom szerint értesítette.

Más forrásokból is s egyre pozitívabb formában beszéltek az est folyamán Aradon, hogy Mangrát tényleg képesítették Nagyszebenben. Az éj folyamán azán megjött az újabb cáfolat (a mai nap folyamán a legutolsó), melyet fővárosi tudósítónk küldött telefonon. Ez a híradás, mely Suciu János dr. értesülésével alaposan ellenkezik s amely közvetlen érintkezésen alapszik a következő:

Nagyszebenben folytatott telefon-értesítés alapján cáfolatot nyernek az eddigi összes híresztelések. A püspöki zsinat ma egyáltalában nem határozott Mangra ügyében. A döntés holnap, szerdán történik.

Konstatáljuk, hogy ezt a hirt nem sikerült senkinek valamely pórtérsüléssel megcáfolni.

Tűz az aradi színházban.

(A könyvtár-szoba veszedelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 24.

Az aradi téli színház egyik szobájában ma délelőtti tűz ütött ki, mely könnyen végzetessé válhatott volna, ha idejekorán észre nem veszik. A végzetességgnek itt akadémikus értelme van mert alig lehet Aradon ember, aki nem venné szívesen, ha az az ormótlan közsínház valami elképzelhetetlenül szerencsés körülmények között leégne a város fő-utvonálának közepéről.

Dehát ez bajosan történhetne meg veszedelmek nélkül s inkább álljon ott örök időkre, semhogy ilyen szomorú nevezetesség árán pusztuljon el. A mai szobatűz is, mint említettük, csak akkor lehetett volna komolyan veszedelmes, ha véletlenül ugyan, de idejekorán észre nem veszik.

A színház épület második emeletén, a Vörösmarty-utca felőli részen van a színház könyvtára egy szobában elhelyezve. Itt ütött ki ismeretlen okból a tűz. A dolog úgy történt, hogy délelőtti 10 óra tájban a második emelet folyosóján füst-szag volt érezhető. A könyvtár-szobához közeledő zongora-teremből jött ki Orbán Árpád karmester, ki éppen a női-kar énekpróbáját végezte el, s a folyosóra kilépve, megérezte a füst-szagot.

Ugyanekkor lépett oda a színház főszabója s a karmester figyelmeztette ezt arra, hogy ég valami a közelben, mert papír-füst szagot érez. A szabó avval magyarázta el a dolgot, hogy esőre állván az idő a szél lefújja a füstöt, ami

a gyár- és gőzfürdők kéményeiből jön s annak a szaga érzik.

A karmester nem nyugodott bele ebbe a magyarázatba s körülnézett a folyosón. Alig tett egy pár lépést, a könyvtár-szoba nyitott ablakából tudni látta a füstöt. Be akart nyitni a terembe, ennek ajtaja azonban kulccsal és lakattal is be volt zárva.

Természetesen nagy pánik keletkezett erre a színház-épületben s a zűr-zavarban Orbán Árpádnak jutott eszébe a Limbeck-féle üzletbe a telefonhoz szaladni s a tűzörséget értesíteni a tüzről. Ekkorára már a színpadról felszaladtak a tűzoltók, akik állandóan a színházban tartózkodnak s ezek csákányokkal kifeszítették a szoba ajtaját.

Odabent lánggal égtek ezalatt a szobában elhelyezett polcokon lévő könyvek, szindarabok és hangjegy-füzetek, sőt tüzet fogott az asztal is. A színpadról felhúzták a fecskendőt s a színházi tűzoltók néhány perc alatt véget vetettek a tüznek. Így a laktanyából el se indultak a tűzoltók, már telefonáltak oda, hogy a veszély elmúlt.

A tűz okát nem tudni. Könnyen megtörténhetett volna, hogy a kis szobatűzből nagy baj származik. A könyvtárban ugyanis sok gyúlékony anyag van felhalmozva, mely ha tüzet fog, egyszerre lángba borul az egész szoba. Így csupán néhány füzet és könyv pusztult el: Köztük a *Nebántsvirág*, *Huszárcsiny* című darabok és a könyvjegyzék.

MULATSÁGOK.

(=) **Juniális a ligetben.** Az aradi tánc kedvelő ifjuság — így mondja egy meghívó — f. hó 29-én a városligetben juniális rendez, a melyet d. u. 3 órakor népünnepelel előz meg. Belépti-díj személyenként egy korona.

Pálmay Ilka búcsúja.

(Az utolsó Fálmay-est. — Virágos a színházban. — Fáklyászene. — Pálmay szónokol. — Tüntetés a Fehér Kereszt előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 24.

Ma este fejezte be vendégszereplését az aradi színházban Pálmay Ilka a leghíresebb magyar szubrett, akit az aradi közönség valószínűleg ünnepelt minden fellépése alkalmából. Az ünnepelés ma este érte el tetőfokát, mikor utoljára lépett fel a hírneves művész, az aradi vendégszereplésének hatodik estéjén.

Az ovációk hosszú sorozata a színházi előadás alatt vette kezdetét. Másodszor lépett fel a művésznő Az izé operett Gabriella-jában s a színház ma is ép olyan szorongásig telt meg közönséggel, mint az operett tegnapi első előadásán. Nem volt üres szék a földszinti és emeleti nézőtérén s az ezernyi közönség zugó tapsviharral fogadta Pálmayt, mikor az a színpadra kilépett. Az orkesztrumból diszes hatalmas csokrot nyújtottak fel a művésznőnek s a publikum nem fogyott ki a tapsból egész este, minden énekszámát percekig tapsolták s kivétel nélkül valamennyit kétszer-háromszor ismételtették meg.

A felvonások végén természetesen még elemibb erővel tört ki a taps, s a lelkesedés olyan nagy volt, hogy a közönség még Zilahy Gyulát is lámpák elé hívta.

Szép jelenét volt a második felvonás végén, mikor Pálmay Ilkát, mint a szépségverseny győztesét diadalszekéren hozták be a színpadra. A zsinór-padlásról virágokat szórtak le a színpadra a művésznő lábai elé, a közönség tapsolt, éljenzett maga is dobálta fel a színpadra a virágot. Sokan felálltak helyükről, a

zenekar elé mentek s onnan dobták fel az apró csokrokat a színpadra.

Az előadás befejeztével az óriási embertömeg, amelyik a színházból kijött a színpadi bejárat felé, az aréna északi oldalához ment s ott várta meg, míg Pálmay Ilka távozásra előjön öltözőjéből. A cigányok már ott várták, a fiatalság pedig fáklyákat gyújtott s mikor Pálmay Ilka az utcán megjelent, riadó éljenzéssel fogadták.

Megindult ezután a fáklyásmenet. Elöl egy hatalmas nemzetiszínű zászló, utána a fáklyások, fehér, zöld és vörös fényű fáklyákkal kezükben. A zenekar rázendített a Rákóczi-indulóra s a menet elindult a színpad felé, a művész lakása felé. Előbb dr. Márton Miksa arra kérte a fiatalságot, hogy a művész kocsijából ne fogja ki a lovakat, mert ez a rendőrség intézkedése ellen történnék. Az ifjuság a lelkes hangulat dacára a rend kedvéért szót fogadott s megelégedett azzal, hogy folytonosan éljenze a vendégművészt, ki kocsijában felállva, kendőjét lobogtatta.

Beláthatatlan embertömeg kísérte a hosszú menetet a Simonyi és Vörösmarty-utcákon végig a „Fehér Kereszt” elé. A sok rendőr és a tűzoltóság alig birt a lelkes tüntetőkkel, kiknek mindegyike az ünnepelt diva közelébe akart férközni.

A „Fehér Kereszt” előtt megállt a menet s Pálmay Ilka a kocsiból csokrából virágokat osztott szét a közönségnek. Majd beszédre készítette a népet s Pálmay Ilka érces hangon, egy népszónok rutinjával mondta:

— Kérni fogom a jó Istent, hogy áldja meg önöket azért, mert engem ilyen boldoggá tettek.

Lehet, hogy többet is akart mondani, szavai azonban elvesztek az éljenzésben. A művésznőnek láthatólag jól esett a lelkes ováció, könnyeket törölt ki a szeméből, a mikor bucsuzóul kijelentette:

— A viszontlátásra!

A tömeg azonban nem elégedett meg ennyivel. Megvárta, míg a művésznő lakásába tér, mikor ott világosságot látott, újból elkezdett éljenezni s ezt folytatta addig, míg Pálmay újból megjelent s még egyszer megköszönte az ovációt, a következőket mondván:

— Beszélni én nem tudok. Ha szívem szerint tehetnék, magamhoz ölelném mindnyájukat...

A fiatalság még sokáig éljenzett a szálló előtt, mindenáron Zilahy Gyulát akarta hallani, s azonban nem mutatkozott.

Végül aztán a Himnusz éneklésébe fogtak a tüntetők s rendőrtiszt felszólítására rendben eltávoztak.

Pálmay Ilka bizonyára szívesen fog visszaemlékezni aradi vendégszerelésére s arra az őszinte, lelkes szeretetre, melyet Aradon kivívt magának. Viszont az aradi közönség is szívesen fog azokra a színházi estékre gondolni, amelyeket Pálmay Ilka művészetével olyan feledhetetlenné tette előtte.

HIREK.

Az új pénzügyigazgató-helyettes.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 24.

Az aradi pénzügyigazgatóságnál Gál Lajos halála óta üresedésben van a pénzügyigazgató-helyettesi állás.

A hivatalban érthető várakozással néznek a pénzügyminiszter kinevezése elé nemcsak azért, hogy megtudják a kinevezendő igazgató-helyettes személyét, hanem azért is, mert a hivatalban, mely egyébként is bőven van munkával megterhelve, néhány hónap óta, hogy

egy főtitkárval kevesebb van, a munka is megszorodott. Ezeket a teendőket azóta maga az igazgató: Beke Károly végzi.

Fővárosi tudósítónk ma arról értesít minket, hogy a kinevezés a legközelebbi napokban már leérkezik az aradi pénzügyigazgatósághoz, amennyiben Lukács László pénzügyminiszter már megállapodott az új pénzügyigazgató-helyettes személyében, sőt állítólag már meg is történt volna a kinevezés.

Az új helyettes-igazgató a tudósítás szerint Embey Iván aradi pénzügyi titkár, akinek elejétől fogva legtöbb kilátása volt a kinevezésre.

Igy tudjuk egyébként, hogy Embey Iván rangban legidősebb tisztviselője az aradi pénzügyigazgatóságnak s így az előléptetés őt illeti meg elsősorban.

A kinevezést a hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja közölni.

— A közönség figyelmébe. A t. közönséget értesíti az Aradi Közlöny kiadóhivatala, hogy mindazoknak, akik július hó 1-től lapunkra előfizetni szándékoznak, már a mai naptól kezdve ingyen küldi meg az Aradi Közlöny-t július hó 1-ig. Ugy a helybeli, mint a vidéki új előfizetők e szándékukat szíveskedjenek tudatni az Aradi Közlöny kiadóhivatalával levelezőlapon, vagy telefonon s ott a lap megküldése iránt azonnal intézkednek. A kiadóhivatal telefon-száma: 151.

— Főispáni fölmentés. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király, a belügyminiszter előterjesztésére, Sándor János, Kis-Küküllő és Maros-Torda vármegyék, valamint Maros-Vásárhely szabadkirályi város főispánját, a két utóbbi törvényhatóságra kiterjedő főispáni állásában való meghagyása mellett, kis-küküllő vármegyei főispáni állásától saját kérelmére fölmentette. Ugyanezen alkalomból Sándor János kitűnő szolgálatai elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntettetett ki.

— A szász király halála. Drezdából távirják: Ma bontották fel az elhunyt szász király végrendeletét. A király összes magánvagyonát özvegyére hagyta. A szolgák és hivatalnokok 500.000 márkát kapnak. Carola királyné állapota még mindig kedvezőtlen.

— Beck Nándor udvari tanácsos. Mint értesülünk, a király Madarasi Beck Nándort, a Magyar Jelzálogbank elnökét és vezérigazgatóját udvari tanácsossá nevezte ki. A királyi kegy ezuttal oly férfiut ért, a ki a magyar pénzügyek terén igazán hervadhatlan érdemeket szerzett. Madarasi Beck Nándor, Széll Kálmán az intézetből való megválása óta, mint elnök és vezérigazgató vezeti a Magyar Jelzálogbankot, a melyet különben már 25 év óta szolgál. Az ő nevéhez fűződik az a nagyszabású tranzakció is, melyek révén a magyar záloglevelek a francia piacokon állandó és biztos elhelyezést találnak. Ugyancsak ő konszolidálta az agrár-bankot és most a boszniai kölcsön kibocsátásánál a Jelzálogbank viszi a vezető szerepet. A kitüntetésről szóló hír már a tegnapi nap folyamán a nyilvánosságba szivárgott és azt mindenütt a legnagyobb megelégedéssel fogadták.

— A városok hitelszükséglete. Lukács László pénzügyminiszter ma érkezett leiratában értesítette Győr város közönségét, hogy a jelenlegi viszonyok közt közhitei szempontból nem tartja megengedhetőnek azt, hogy a magyarországi vidéki városok hitelszükségletük kielégítése végett kötvénykibocsátás útján közvetlenül a pénzpiachoz forduljanak. A pénzbeszerzésének ezt a módját adó- és illetékmentesség kieszközölésével, illetőleg óvadékképesség engedésével előmozdítani nem hajlandó.

— A felmondott kereskedelmi szerződések. Nagyon fontos határozatról értesítette Körber dr. osztrák miniszterelnök Széll Kálmánt. Körber hivatalos átiratban tudatta Szélllel, hogy az osztrák kormány elhatározta a kereskedelmi szerződések felmondását. Fővárosi tudósítónk erre vonatkozólag a következőket sürgönyzi: Bécsből megértesítik a kereskedelmi szerződések felbontásának hírért. Ez ügygel kapcsolatban különben Széll még e héten Bécsbe utazik, hol immár megváltozott a politikai helyzet.

— Forgách Antal nyilatkozata. Forgách Antal gróf, kit az ismeretes hamis eskü vádjá miatt a Nemzeti kaszinóból kigolyóztak — mint fővárosi tudósítónk sürgönyzi — ma nyilatkozatot adott ki. Ebben kijelenti, hogy hónapok óta ádáz hajsza folyt ellene személyes és politikai ellenségei részéről, kiknek élén Jeszenszky Sándor báró, Berchtold Miklós gróf és Ivánka Oszkár állottak. Előadja az ügy előzményeit és kijelenti, hogy a Nemzeti kaszinó illetéktelen döntése őt nem érinti, miután mint képviselő megkapta elégtételét választóitól, mint katona a becsülethírség részéről. Mint polgárt pedig csak a törvényes bíróság vonhatja felelősségre.

— Mit tárgyal a Ház. Fővárosi tudósítónk sürgönyzi: A képviselőház őszi munkarendjét összeállították. Kisebbségi ügyek elintézése után a százmilliós beruházási kölcsön, majd pedig a polgári perrendtartás javaslatát tárgyalják, ezután pedig az indemnity kerül sorra.

— Házasság. Diszes esküvő volt ma délután az aradi izr. templomban. Havas Ármin dr. előkelő nyitrai ügyvéd esküdött örök hűséget Stein Margit kisasszonynak özv. Stein Dávidné bájos leányának. A násznépére zsufolásig megtelt diszes közönséggel az izr. imaház, ahol Rosenberg Sándor dr. főrabbi magas szárnyalású beszéd kíséretében adta áldását a fiatal párnak. A szép menyasszony hűga Rosenberg Miksa dr. előkelő aradi ügyvédnek, s a közönség sorában ott láttuk ez utóbbinak baráti körét is nagyszámban. A fiatal pár Salzkammergutba utazott nászutra.

— Tanári kirendelés. A m. kir. földművelésügyi miniszter Simon Gyula erdőtanácsost, Simon Gábor aradvárosi árvaszéki jegyző fiút kirendelte az ujonnan szervezett kolozsvári fakereskedelmi tanfolyamhoz az erdészeti ismeretek előadó tanárának.

— Makkai Zsigmond betegsége. Marosvásárhelyről táviratozzák lapunknak: A nagybeteg Makkai Zsigmond állapotában ma délelőtt némi javulás állott be. A székely képviselő betegsége iránt mindenfelől nagy érdeklődés mutatkozik.

— Vadász nem kap gyógyszerért. Az arad megyei Vadász községbe Lakatos Károly gyógyszerész patikát óhajtván felállítani, gyógytárjót kért a megye útján a belügyminisztertől. A megyei közegészségügyi bizottság azonban elutasította a gyógyszerész kérvényét, illetve megtagadta a patikajog megadását. Lakatos gyógyszerész megelégedett ezzel a határozattal a belügyminiszterhez, a honnan ma érkezett le a döntés. A belügyminiszter szintén elutasította a gyógyszerész kérvényét, azon indoklással, hogy Vadász község elég közel van olyan községekhez, a melyekben gyógyszerárak vannak s így a lakosság gyógyszer-szükségletét ujalh gyógytár nélkül is beszerezheti. Utal arra, hogy a vadász lakosság eddig is a kisjenői és csermői gyógytárakból szerezte be a gyógyszereket. Így aztán Vadász nem kap gyógyszerért.

— Eljegyzések. Horváth János borosjenői kir. albiró vasárnap tartotta eljegyzését Zubor Gyula aradi királyi törvényszéki bíró leányával, Blanka kisasszonnyal.

nácsokztak s egyikük titokzatosan mondotta:
többek előtt:
— Rólunk még beszélni fogtok!
A vizsgálat kiderítette, hogy a holttestnek
mágnakul egyebet csak a földtani felszerelesü-
knek egy másik pajásnak, amit hittak,
hogy csatlakoznak hozzájuk dicsekedve émlí-
tették, hogy Fiumán keresztül Olaszországba
mennék. Utközben minden vidéki városban
futballozni fogtak s azt remélik, hogy tengeri
pénzt szednek össze. Egyikük sem tud más
nyelven, csak magyarul s valószínű, hogy ka-
landos tervüknek az ellenük kiadott köröz-
vánál csakhamar véget vet.

Marosból kifogott holttest. Ma reggel 6
óra felé, a szalmapapirgyár közelében egy 45
— 50 év körüli férfi hulláját fogták ki a
Marosból. A holttest 175 cm. magas, jó táplál-
tású férfi, hajja fekete, összevegyült, arca
kerek, bajusza rövid, kúháza: feketébe me-
nő jó karban levő sötétke karam szövetből
készült kabát, mellény és nadrág, fehér ing,
melybe piros pontokkal A betű van bevarrva,
fekete alasz csokor-nyakkendő, cugos cipő. A
ruha zsebeiben a következő tárgyak voltak:
33 fillér pénz, kerek tükr, egy fekete csont,
bajusz-kefe tükörrel, két fehér zsebkendő, az
egyik tisztán fehér, a másik fehér szélén piros
csíkokkal, egy jegyzék-könyv, címlapján "Te-
kin tetes Milókker 1902" felirással, egy névjegy
"Coloman Steiner, Inspektor der Wiener Versi-
cherungs-Gesellschaft" felirással. A holttest ki-
nézése és öltözeke után ítélve a középosztály-
hoz tartozó németes viseletű férfi hullája le-
het. A rendőrség körözést bocsátott ki a holt-
test felismerése érdekében.

Robbanás egy gyógyszerárban. Balmaz-
Ujfaluban csaknem végzetes katasztrófa történt.
A község gyógyszerárában gondatlanságból
valami gáz felrobbant. Szerencsére nem történt
nagyobb baj, de áldozata mégis van az esetnek.
A gyógyszerész segéd, ki a gyógyszerárban
foglalatoskodott könnyebb sérülésekkel szennvedett.

Tilos a fűző. Érdekes rendeletet adott
ki, mint Bukarestből jelentik, a román közok-
tatásügyi miniszter. Elrendelte ugyanis, hogy
az állami, közép- és ipariskolák növendéke-
inek fűzőt a jövőben nem szabad viselniük az is-
kolában. A ki a rendelet ellen vét, azt megbün-
tetik. A rendelet végrehajtásáért a kuluszmi-
niszter az állami iskolák igazgatóit és a ma-
gán leányiskolák felügyelőit teszi felelőssé.

Az Amen után. B. Csabáról jelentik la-
puaknak: Tegnap reggel az evangélikus tem-
plomban istentisztelet volt. A lelkész prédikált.
Mikor beszédét befejezte, alig bangzott el az
amen, mikor Medgyes János 66 éves földmű-
ves a templomban összerogyott s azonnal meghalt.

Öngyilkosság a méréshezekben. Pár hét-
tel ezelőtt ment férjhez Nagyváradon egy Huszti
Eszter nevű leány. Férjhez adta a családja, az
ő ellenzése dacára is. A szegény nő nem tudta
belegélni magát erőltetett házasságába, elkesere-
dett s elhatározta, hogy megvált az élettől.
Elhatározását vasárnap véghez is vitte. Kertut-
cai lakásán egy alkalmas pillanatban zsíros
szódát ivott. A mérgeghatásu ezer teljesen össze-
széegedte a gvomrát. Az öngyilkos fiatal asz-
szonyt eszméletlen állapotban vitték be a bi-
harmegyei közkórházba, hol ma nagy kínlódás
után meghalt. Öngyilkossága előtt levelet irt
két barátjához, megírta végzetes tettének
okát s azt, hogy zenekíséret mellett vigyék ki
utolsó útjára.

Veszettsg áldozata. A biharmegyei köz-
kórházban egy hét alatt a második ember puszt-
ult el a legborzalmasabb betegségekben, veszett-
ségben. Most Sueic Gligor baresti, földműves
halt meg, víziszonyban. Az alispán intézkedé-
sére a főszolgabírósg vizsgálatot indított, s
Kerék Gábor vaskörmű főszolgabíró tegnap tett
jelentést a vizsgálat eredményéről. A jelentés
szerint Sueic Gligort saját kutyája Redak Má-
ria nevű családjeval együtt marta meg. Sueic

agyon verte a veszett ebet, de senkinek sem tett jelentést. Junius 16-án kitört rajta a vízszony s beszállították a kórházba, hol rövid kínlás után elhalt. Az ebekre 40 napi záratot rendelt el a főszolgabíró, az elhunyt Sueic Gligor családját pedig megfigyelés alá helyezték. Redák Máriát felszállították a Högyes-féle intézetbe.

— **Hogyan kell öltözködni?** Ez a kérdés ma-napság bir olyan fontossággal, mint akár a keleti kérdés. Sőt találkozik nem egy olyan embertársunk, aki álmanban sem törődik a macedonok elegületlenségével, vagy a bolgár fejedelem aspirációival, hanem inkább arra fordít figyelmet, hogy kalapja és cipője megfeleljen a legújabb divatnak. Hát bizony, elég gondot ad a tetszetős öltözködés, de még ennél is többet a leghelyesebb és legolcsóbb beszerzési forrás kipuhatólása. Ilyenkor aztán jó szolgálatot tesznek azok, akik rámutatnak ezen forrásokra, megadván a kellő utbaigazítást a nagyközönségnek. Nálunk Aradon igen olcsón lehet elegáns divatcikket beszerezni Porter Vilmos Nagy Aruházában, a Szabadság-terén. Ezen modern vállalatot meleg figyelmébe ajánljuk nemcsak a helybeli, hanem a vidéki közönségnek is.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-ter 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **Elveszett** egy arany nyaklánc nickel orával a Bockó utcától a Csiky Gergely utcáig vezető úton. A becsületes megtaláló 10 frt. jutalomban részesül akár a rendőrségnél akár lapunk kiadóhivatalában

A katonatiszt árvája.

(Egy öngyilkosság története.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 24.

Berlinben az éjjel agyonlőtte magát egy ur: husz éves, elegáns ifju, a ki... De mondjuk el előbb a történetét, a mely való-ságos regény, telve érdekes kalandokkal, mintha csak nem is megtörtént, hanem fantázia szü-lött volna.

Husz-huszonkét évvel ezelőtt élt egy kis németországi városban egy Schrank nevű nyugalmazott katonatiszt, a kinek három szépséges leánya volt. A legidősebbet feleségül vette egy jómódu birtokos, a második egy szerencsétlenség alkalmával meghalt, a harmadik leány pedig, a szép Kathrin, megszökött az apai háztól egy szegény ifjával, a kihez nem akarták feleségül adni. Kathrint a botrány után kirekesztették a családból, sőt a nevét is elfeledték, különösen a mióta kalandjai mind hangosabb módon ismétlődnek.

A szerelmes pár Berlinbe szökött; de szerelmük nem tartott soká. A szép leányt csakhamar körülvették a főváros csábításai, a melyek hűtlenné tették őt az imádott férfi iránt. Kedvese egy napon hűlt helyét lelta a fészekben, hiába kereste mindenütt, nem akadt rá. Hónapok múltán aztán egy öreg asszony állított be hozzá, kezében egy levéllel s karján egy — pólyával. A levél ezt a néhány sort tartalmazta:

„Kedves barátom! Itt küldöm néked szerelmünk zálogát, mert ez a tied. Vedd, én úgy sem tudnék mit csinálni vele. Isten veled és bocsáss meg. Hidd el, szeretlek még mindig, de te nagyon szegény vagy.

Valéria.”

A pólyák közül egy alvó csecsemő feje kandikált ki; szép, mint egy angyal. Az öreg asszony, a ki hozta, semmiféle felvilágosítást sem tudott adni a rejtélyes szeretőről. Az utcán adta át neki a gyermeket egy szobaleány, a ki levelet és két aranyat nyomott a kezébe.

A két szerelmes, apa és anya, nem is lát-ták többé egymást soha. Az apa gyermekével együtt egy évre rá kivándorolt az országból, túl a tengerekre, a hol nyoma veszett. A szép Kathrine pedig rátért a bűn aranyos útjára,

egy ideig Hamburg orfeumában, majd Brüs-szelben és Londonban változtatva föl egyik ked-vesét a másikkal.

Husz év mult el azóta. Az ideai február havában Berlin zajos éjjeli világában egy kü-lönös elegenciájú fiatal emberke keltett feltü-nést a köztekezésével. Valósággal két kézzel szórta az aranyat. Modorán és öltözkékén meg-látszott a yankee, a minők különben ezrivel hemzsegnék a német fővárosban.

Charles Smith volt a neve a szép ifjunak, a kit új barátai hamar bevezettek a vidám életbe. Hogy ki ő s honnan jött, erre vonatko-zólag igen eltérők voltak a nézetek. Az ame-rikai konzulátus s csak annyi felvilágosítást adott róla, hogy egy saint-louisi gazdag keres-kedőnek árván maradt fia, a kit igen előkelő new-yorki polgárok láttak el ajánlólevelekkel, hogy európai tanulmányutját elősegítsék.

A szép, daliás ifju belekerült a legjobb tár-saságba és — a mi fiatal embereknel termé-szetes — a legrosszabbba is.

A farsang egyik hangos éjszakáján a kis Smithet fölvezették barátai amolyan kis palo-ta-féle szalonjába, ahol egy idősebb hölgynek feltűnően sok egykoru leánya szórakoztatta a társaságokból odavetődött urakat. A yankee e naptól fogva törzsvendége lett a szalonnak és ezeket költött a vidám családra pezsgők és vi-rágok alakjában.

Mintegy tíz nappal ezelőtt az ifjunak kü-lönös kalandja támadt. Éjfél tájban, szokás sze-rint, bement barátnőjéhez és hajnalban — egy bérkocsiban ébredt fel. A bérkocsis azt vallotta, hogy valamelyik sikátorban egy csaposlegény kinézésű ember ültette be a nagyságos urat a kocsiba, mondván:

— Csak hajtson, amíg az ur odabenn fel nem ébred.

A mikor ez fölébredt, arra a kellemetlen fölfedezésre jutott, hogy tárcájának és ékszerei-nek hűlt helye. Pedig a tárcájában több ezer márka volt véletlenül együtt, sőt — arra is em-lékezett, hogy véletlenül megmutatta a barátnő szalonjában a pénzét.

A furcsa históriának rendőri beidézés lett a vége: beidézték a szép özvegyet tizenegy egykoru leányával. Es a tárgyalásnál különös jelenet folyt le a rendőrtiszt előtt.

— A neve? (vette fel a jegyzőkönyvet a tiszt.)

— Madame Mayer...

— A polgári nevét kérdem! Madame Mayer csak a foglalkozása szerint. Tehát: a neve?

— Schrank Kathrin hebegte halkán az „özvegy”.

Mister Smith, az ifju yankee összerendezte és sápadt arccal, de uralkodva magán hallgatta tovább a tárgyalás menetét. Az asszonyt ki-hallgatták, valamint a leányait is, de mit sem tudnak a dologról. A rendőrtiszt keményen rá-juk szólt és éppen valami rideg parancsot akart mondani, a mikor a panaszos hirtelen közbe-lépett.

— Pardon: meggondoltam a dolgot és le-mondok a panaszomról.

Hogy mi történt azután, az regényíró tol-lára illő. Kiviláglott, hogy Schrank Kathrin, az egykor oly szép Kathrin, anyja az ifju ameri-kainak. A rendőri sajtóiroda stereotip rövidség-gel adja meg pointját a megoldásnak:

„Az éjjel agyonlőtte magát az X. utcában levő bűntanya egyik szobájában egy Charles Smith nevű 20 éves amerikai állampolgár. Az ifju minden vagyonát, melynek értékét még nem ismerik, egy Schrank Kathrin nevű nőre hagyta.”

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Eltelt aradi ügynök. Ez év február havá-ban *Hammerschlag* Lipót aradi ügynök beállit-tott özv. Gutí Sándorné szegedi kávémérésébe s ott különböző árukat kínált megvételre. A beszélgetés alatt özv. Gutiné elmondta, hogy neki is van egy csomó harisnyája eladó. Ham-merschlag rögtön késznek nyilatkozott a haris-nyák eladására és át is vette a 25 koronát érő árut és azóta nem mutatkozott özv. Gutiné előtt. Ugyanakkor kölcsön kérte *Bettelheim* György kereskedőségét felöltőjét is, de azt sem hozta vissza. Mindkét panaszt ma tárgyalta a szegedi büntető járásbíró, mely sikkasztás miatt két-heti fegházat mért az ügynökre.

§ Pavlovics ügye a főügyészségen. *Pavlovics* Lyubomir törökbecsei képviselő kiadatási ügye tegnap érkezett le a szegedi főügyészségre a képviselőház elnökségétől. A főügyészség a mai nap folyamán elküldte az ide vonatkozó irato-kat a nagykikindai törvényszékhez, ahol még a nyári szünet előtt el akarják intézni az ügyet. A törvényszék most elrendeli a vizsgálatot, amelynek adatai egyébként is együtt vannak már, azután megidézi Pavlovicsot is, majd pe-dig intézkedik a vád alá helyezés kérdésében, úgy, hogy esetleg még a szüneti tanács letár-gyalhatja a nagy port fölvert ügyet.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Uj-aradi heti gabnavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, június 24.

Hűvös időnk van, mely főleg a tengeri fej-lődését gátolja, de a többi veteményeknek sincs előnyére.

Vidékünkön kevés panaszt hallunk ugyan; az átlagos eredmény kalászos veteményeinkből jónak ígérkezik.

Buzából kevés készlettel bírnak csak gaz-dáink és ezért ennek ára elég jó, míg tenge-rit sürgős kínálattal olcsón vásárolnak.

A mai hetipiacon mintegy 200 métermázsa buza és 800 métermázsa tengerit hoztak be, mely napi áron kelt el.

Mai árak: Az árak 50 kilogramm súly-egységet véve alapszámításnak, korona ér-tékben:

Buza I-ső minőségű 8.50—8.80.
Buza közép minőségű 8.20—8.40.
Tengeri 4.70—4.75.
Rozs névleges jegyzés 6.20—6.50.
Arpa névleges jegyzés 5.20—5.30.
Zab névleges jegyzés 6.10—6.30.
Az irányzat lanyha.

S z e s z ü z l e t.

— Junius 24. —

Mai jegyzések: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.
Szállított mosók 12.80—13— korona mmásanként.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti árá- és értéktőzsdén.

Budapest, június 24.

Magyar aranyáradék 4%	120.60
Magyar koronáradék 4%	97.95
Magyar arany 4 1/2 %	119.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.—
Magyar keleti vasut	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.—
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	207.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	163.50
Osztrák papíráradék	101.50
Osztrák áradék ezüst	101.50
Osztrák áradék arany	120.50
Koronáráradék	99.50
1860-iki államsorsjegyek	152.50
Osztrák-magyar bankrészevény	1520.—
Magyar hitelbankrészevény	692.—
Osztrák hitelbankrészevény	675.25
Osztrák-magyar államvasut	706.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.06
Német birodalmi márka	117.32
Londoni	240.10
Páris	95.27

Magyarország buzatermése. A termelés-statisztikát most állította össze a földművelésügyi miniszterium. Mint sűrűnyzik, a statisztika szerint 41.000.000 métermázsza buza termet a múlt év folyamán Magyarországon.

Sorsolás a vízvezetéknel. Az aradi vízvezetési művek részvénytársaság ma tartotta 5-ik rendes évi sorsolását, mely alkalommal ötvenhat darab 100 frtos névértékű részvényt sorsoltak ki 120 frttal. A kiutalt részvények kifizetésére vonatkozó hirdetményt legközelebb közzé teszik.

Fizetéseketelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseketelenségekről tesz jelentést: Spuderka és Temesvári, bej. keresk. cég. Brassó. — Keresztes Ede, Budapest. — Badalics Gyula, fűszerkereskedő, Záhgráb. — Naschit Lajos, T. Moravica. — Grün Salamon. — Hormin Sime, Poljana. — Soffer Nina, Lemberg.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Junius 24. —

Magyar eladrendű. Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felüli súlyban 98—99 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felüli súlyban 105—7 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 104—6 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 103—5 fillérig.

Szerbiai. Nehéz páronként 260 kilogramm felüli súlyban 106—7 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 104—6 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 102—4 fillérig.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 24.

Déltőzsde. Buzakínalat mérsékelt, vételkedv gyöngé. Lanyha irányzat mellett 10.000 métermázsza került forgalomba, 5—10 fillérig olcsóbb árakon. Egyéb gabonanevek bágyadtak. Időjárás borús.

Zárhat 12 órakor:

Buza júniusra	7.87—7.88
Buza októberre	6.54—6.55
Rozs októberre	5.80—5.81
Zab októberre	5.06—5.07
Tengeri júliusra	5.14—5.15
Tengeri augusztusra	11.40—11.50

Zárhat 5 órakor:

Buza júniusra	7.89—7.90
Buza októberre	6.56—6.57
Rozs októberre	5.81—5.82
Zab októberre	5.07—5.08
Tengeri júliusra	5.14—5.15
Tengeri augusztusra	11.40—11.50

Zárhat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	672.25
Magyar hitelrészvény	690.—
Lezártolóbánk részvény	432.—
Rima-Murányi vasmű részvény	513.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	705.—
Közüti vasút	608.—
Városi villamos vasút részvény	308.50

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL

Budapest felé indul:

Nagyváradra reggel	5.10
Gyorsvonat reggel	8.18
Személyvonat d. e.	11.20
Személysz. tv. d. u.	4.45
Gyorsvonat délután	4.21
Személyvonat este	9.35

Erdély felé:

Személyvonat reggel	6.35
Gyorsvonat délután	12.11
Soborsinig délután	2.04
Személyvonat d. u.	4.07
Radnára délután	6.35
Gyorsvonat este	7.18

Temesvár felé:

Személyvonat reggel	6.15
Személyvonat d. e.	11.56
Vegyesvonat délután	5.—

Szeged felé:

Vegyesvonat reggel	7.10
Személyvonat d. u.	4.11

Brád felé:

Személyvonat reggel	6.25
Vegyesvonat d. u.	12.06
Gurahonczig szm. dn.	4.30

ARADRA

Budapest felől érkeznek:

Személyvonat reggel	6.05
Személysz. tv. reggel	9.10
Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személyvonat d. u.	3.32
Gyorsvonat este	7.11
Szm. Szolnokról este	9.—

Erdély felől:

Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat reggel	8.08
Személyvonat d. e.	10.50
Radnáról délután	2.36
Gyorsvonat délután	4.06
Személyvonat este	8.57

Temesvár felől:

Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. u.	3.44
Személyvonat éjjel	10.50

Szeged felől:

Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat este	7.06

Brád felől:

Gurahonczról szm. r.	8.06
Vegyesvonat d. e.	11.—
Személyvonat este	6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsónapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

NAPIREND.

Junius 25. Szerda. Róm. kath. naptár: Vilmos. — Protestáns naptár: Vilmos. — Görög-keleti naptár (Junius 12.): Onufriusz. — A nap két 3 óra 48 perckor, nyugszik 7 óra 44 perckor. — A hold két 9 óra 59 perckor, nyugszik 8 óra 8 perckor.

Kölsöy-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége melletti fölsőterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött távirat szerint a mai napra a következő időjárás várható: Változás nem várható.

REGÉNY-CSARNOK.

Hipnózis.

— Angol regény. —

Írta: Hardy I. D.

(Folytatás.)

HARMADIK FEJEZET.

Fitzallan orvos kissé szertartásosabban és merevebben hajolt meg, mint angol ember bemutatkozásnál szokott és aztán minden bevezető frázis nélkül kérdezte:

— Érdeklí önt az ilyen kísérlet, kisasszony?

— Azt nem mondhatom, mert jóformán semmit sem értek ehhez a dologhoz, felelt Helén szerényen; elpirult s csaknem szégyenlette, hogy be kell vallania tudatlanságát.

— Tehát sohasem foglalkozott még ezzel a tárggyal?

— Nem még sohasem; de azt hiszem... reményilem...

— Hogy érdeklődni fog iránta, amint valaki belevezeti a magnetizmus elemeibe — egészítette ki a mondatot élénken Fitzallan, amint Helén megakadt. A hangjából kiérzett hogy biztosra veszi a mit mond s a szavára Helén kényszerülve érezte magát, hogy rátekintsen. Ugy érezte mintha a doktor szemei fogva tartanák az övét.

Fitzallan általában mindig komoly volt, kevés ember látta nevetni, de most mégis mosolygás ült az ajkaira, szájának erős, csaknem kemény vonásait mglágyítva, megszépítve.

— Benyomások felvételére nagyon hajlandó, szenzitív természete van Önnek, kisasszony — szólott most a spiritiszta nyugodt hangon. — Önből pompás médium lesz — s aztán a háziurhoz fordulva, így folytatá: — Harting ur, ha Dundas kisasszony segítségemre lesz, remélem, hogy sikert aratok. Vagy van valakinek kifogása az ellen, hogy experimentálunk?

Senki sem szólt, Harting pedig kérdő pillantást vetett Percivalnéra; ez odalépett hozzájuk és kezét Helén karjára téve, élénken szólt: — Orvos ur, a hugom az én gondjaimra van bízva; nagyon gyöngé teremtes s azért ha csak a legkisebb lehetősége is van annak, hogy a kérdéses kísérlet felizgatja, vagy ártalmára lesz

Elhallgatott, mikor észrevette, hogy Fitzallan mosolygó pillantást vet reá; az orvos meghajolt s szokott határozott modorában mely nem volt ment bizonyos fokú önérzettől, sőt lenézéstől így szólt:

— Káros határról vagy következésről szó sem lehet, asszonyom; ellenkezően, ahogy meg tudom bírálni, Dundas kisasszony természetét és vérmérsékletét, a kísérlet inkább jó hatással lenne rá. A döntés természetesen önön áll, fejezte be ujjabb, mély meghajlással — de biztosítom róla, hogy nem kell félnie semmitől, hanem inkább kedvező hatást várhat, asszonyom.

Helén némán, kérdően nézett Percivalnéra maga sem tudta igazán, hogy mit akar s kész volt arra, hogy feltétlenül aláveti magát Aya akaratának. Harting és felesége majdnem esdekelve néztek Percivalnéra; persze, hogy rajta állt a döntés, de csakugyan nagy kár lett volna ha kedvezőtlenül határoz, különösen, mikor Fitzallan oly határozottan kijelentette, hogy káros határról szó sem lehet. Hartingék annyira örültek neki, hogy a vendégeiknek olyas valamit mutathatnak amit még s hasam láttak s most felesleges aggodalmaskodás miatt elmaradjon ez a gyönyörűségük?

Percivalné mégis vonakodott kimondani a döntő szót. Eppen azért mert a kilátásba helyezett kísérlet érdekesnek látszott előtte és iz-

gatta kíváncsiságát, vonakodott Helént, ezt a gyengéd, ideges teremtest hatalmába bocsátani ennek a vadidegen embernek csak azért, hogy kielégítthesse kíváncsiságát. Magában azt óhajtotta, hogy bárcsak itt volnának George és Ray, kik bizonyára többet tudnak az „új mesmerismus“-ról s a „hipnotikus szugesztio“-ról; Percivalné eddig sohasem érdeklődött a dolog iránt, csak itt ott olvasott és halott róla egyet-mást, a nélkül, hogy elmondhatta volna, hogy meg is értette azt, amit hallott és olvasott.

— Nos, Helén mi a véleményed neked magadnak a dologról? — Kérdezte végre.

Ezzel el volt döntve a kérdés, Helénnek nem volt más véleménye, más akarata csak az, amit Fitzallan orvos barátságosan kényszerítő szemei úgy tüntettek fel előtte mint a saját akaratát. Látta, hogy nyilván ő maga az egyedüli, aki Fitzallannak segítségére lehet, azért elszánta magát.

Fitzallan szeme a fiatal leány arcáról olvasta le az elhatározást s azonnal széket állítva a szoba közepére, megkérte Helént hogy üljön le rá. Harting suttogó hangon kérte a társaságot, hogy lehetőleg nyugodtan maradjon s a vendégek várakozással eltelve közeledtek az orvoshoz, és médiumához. Közülök csak kevésnek volt helyes fogalma a kilátásba helyezett kísérlet természetéről, a legtöbb abban a hitben volt hogy a sokat emlegetett mesmerismus nem egyéb, mint az a kulcs, melynek segítségével a zárkózott anyatermészettől el lehet rabolni titkait. Persze, — gondolták, — ehhez szakértő kéz kell s idegesiklandó izgatottsággal várták, hogy a „mester“ hogyan fog boldogulni Helénnel.

— Ön szenved? kérdezte dr. Fitzallan, résztvevő tekintetel vetve Helén sápadt arcára — érez valami különös fájdalmat ugye? Milyen alakban nyilvánul az meg?

— Igen gyakran, csaknem folyton neuralgikus fájdalmaim, szagatásaim vannak, melyek a jobb halántékomtól az arcomon át egészen a vállamig lehúzódnak — felelt Helén. — Ma is érzem ezt a fájdalmat, bár csak kis mértékben; gyakran sokkal erősebben van.

— Hm, talán lehet rajta segíteni, majd fontolóra veszem a dolgot.

(Folytatása következik.)

Nyári színház.

Szerdán, 1902. évi június hó 25-én:

Mongodin ur felesége.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Blum Ernest és Raul Tóché. Fordította: Fenyéri Mór.

SZEMÉLYLEK:

Mongodin	Békés Gy.	Rabateau	Gözon Béla.
Rosalie, neje	Pajor Agnes.	Berneret	Győre Alajos.
Lucienne	Borostyán S.	Francois, inas	Sarkadi A.
Monteplat	Gazdi A.	Kerületi prefét	Németh J.
Fougerolles	Ternyei L.	Moincant	Bérczi Mari.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTÉR.*

LEGSZEBB FOGAK!

DENTOLIN

fogpasztánk által érhetők el.

Egyszeri használat mindenkit meggyőz

Egy tégely ára . . . 1 korona.

Egy darab ára . . . 60 fillér.

Egy tubus ára . . . 50 fillér.

5% a magyar tanítónők „Otthona“ javára.

VOJTEK és WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

1802—1902.

Kovaszincz község előljáróitól.

Árlejtési hirdetmény.

Kovaszincz község alóli elöljárói közhirre tesszük, hogy az újonnan építendő község háza még be nem fejezett munkálatainak 2246 korona 53 fillér kikiáltási árral biztosítása céljából **f. év és hó 29-én délután 4 órakor** Kovaszincz község házában újabb nyilvános alku tárgyalás fog tartatni, miről érdeklődők értesíttetnek azzal, hogy az árlejtési feltételek fent kitett időig a község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kovaszincz, 1902. évi június hó 21-én.

Buftea Miklós, s. k.
jegyző.

Luka Demeter, s. k.
1114 bíró.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy sikerült egy legelső rangú kötszer gyárral oly meggyezésre lépni, melynél fogva antiszeptikus kötszereket és kötőanyagokat legkiválóbb és legfinomabb minőségben legolcsóbb áron hozhatunk forgalomba. **Usszes kötszereink az 105147. számú m. kir. belügyminiszeri rendeletnek szigorúan megfelelő minőségben és csomagolásban vannak előállítva.** — Mivel említett kötszereket egy tömegben rendeljük, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden concurens árnál olcsóbban szállíthatunk még a legkisebb mennyiségnek is.

Tájékoztatásul álljon itt egy néhány gyakrabban használt kötszerek árjegyzéke:

100 grm Brunswatta henger csomagolásban	44 fillér.
1/4 kló	80 fillér.
1/2 " "	1 kor. 50 fillér.
1 " "	2 kor. 40 fillér.
1 "metere Steril-gaze (Hydrophil gaze)	28 fillér.
Calioó és mul-pólyák minden árban.	

Ipar és házi czélokra szolgáló gyógyszerfélék minden versenyár betartása mellett kapható. 1117

Raktárak:

Az összes aradi gyógyszerárakban.

3531—1902. tkvi. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy a mácsai gör. kel. egyház végrehajthatónak, Szekuj Juon mácsai lakos végrehajtást szenvedő elleni 50 korona tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő, Mácsa község és határában fekvő, a mácsai 327. sz. tjkvben A. I. 7. sor, 587., 588/a. hrsz. a. ingatlanra az árverést 886 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi szeptember hó 25-ik napján délelőtti 10 órakor Mácsa község házában megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 88 kor 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. czikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon, 1902. évi június hó 1-ső napján. Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Zubor,

kir. törzsi bíró.

1118

A haj eredeti színét

vi sszanyerjük a Hajós-féle

Hajregenerator

használatával. Rövid idő alatt visszaadja az ősz hajnak eredeti színét, ifjúkori szépségét és ennek visszatérése után az elért eredmény állandóan megmarad. A fehérműt és fejbőrt nem piszkítja.

Egy üveg ára 60 krajczár.

Hófehér fogakat egyedül a Hajós-féle

Venus Antiseptikus fogpép

használatával nyerhetünk, egy tégely ára 60 krajczár. (Az üres fogpép-tégely 10 kr.-ba visszavásároltatik.)

Valódi angol celluloidba foglalt

Antiseptikus fogkefe

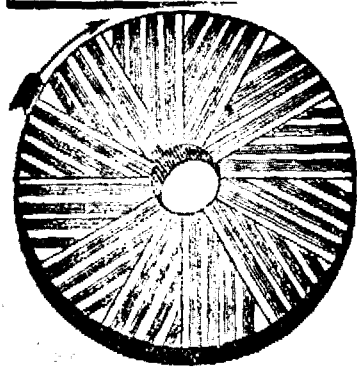
2 évi jótállással ára 90 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

Arad, Andrassy-ter 22. sz., a megyeházzal szemben.

Nagy raktár

elsőrendű portland-czement
és vízhatlan mészből.

== Az ujvidéki kova malomkövek egyedüli elárusítása. ==

Malom-berendezések és azokhoz szükséges eszközök és anyagok:

Sárospataki és franczia malomkövek, valódi svájci malomkö élesítő szerszámok, franczia köszörűkövek, kül- és belföldi gépszijak, hengerek, lisztselyem szövetek, felvonó hevederek, serlegek, serleg-csavarok, fa-szija korongok, kötél korongok, legjobb minőségű kenőanyagok, zsák-taligák, ólom-zárak stb.

Szusz-gyárak részére: Különböző jó minőségű gép és henger olajok, süritő anyagok, asbest-lemezek, asbest zsinórok, Burgmann-féle tömítések, olajbelek. Hungaria-frictions zsinórok, kautsuk-árak, kender tömítések, fessmérők, ellenőrző csapok, vizállást mutató készletek, sárga és vörös rézcsövek, kovacsolt vascsövek és összekötő részei, gőzhenger kenő-szelenczék, Staufer-féle kenő-szelenczék, önműködő kenő-szelenczék sárga rézből.

Csépítőgépek és locomobil javításához szükségeselt dobsinok, dobsin-csavarok, locomobil forresövek, csőszűrő gépek, sodrony és sörte csőkefék, csavar metszők, csavar-kulcsok, réteg-fém, reszelők, szerszám aczél, csépítőgég rosta-lemezek, tápszivattyu kautsuk csövek, emelő-gépek stb.

Gazdaságok részére: gazdasági, raktármérlegek, gabona-zsákok, legjobb minőségű csépítőgép-, locomobil-, kazal-, szekér- takaró ponyvák, gép olajok, gépszir, kocsikenőcs, petroleum, carbolineum fedőlemez és szegek, kerti és tüzi fecskendők, kender tömlők, cukorrépa-művelő eszközök stb.

Szőlőszetlek részére: borsajtók, bor-szivattyúk, prima minőségű kautsuk-tömlők, perme-tezők és alkatrészei, kékkő kénpor fuvo stb. — Legjobb minőségekben és a legjutányosabb áron kaphatók 358

Magyari Ferencz

gép-, szerszám- és műszaki kellékek üzletében

Aradon. Zrinyi-utca 6. szám. — Megyei és városi telefon 30 szám.

Tessék figyelni!

A n. é. közönség becses tudósítására hozni van szerencsém, hogy **Árpád-tér 2. sz. alatt**

zsibárus üzletet

nyitottam. Használt butorokat, ugyszintén uraságoktól levett férfi ruhákat a legmagasabb árban veszek.

Kívánatra házhoz is megyek.

ROTH A.,

Árpád-tér 2. sz.

1119

TELEFON 184.

Pártoljuk a helybeli ipart!

Bettelheim K.

első aradi egyedüli szakszerű mosó- és tisztító műintézet

Arad, Aulich Lajos-utca 2. sz. (Lux-udvar)

A nyári idényre felhívom a t. nagyközönséget műintézetemre. Jól felszerelt munkás személyzetemmel párosulva, ama kellemes helyzetben vagyok, hogy a legmagasabb igényeknek is minden irányban megfelelhettek. Elvállalok mindenféle mosható női, férfi és gyermek ruhákat, bur. kalapot, pi-rere tárgyakat, függönyöket, összes házi ruházatok mosását a legolcsóbb egyezségi árak mellett. Kívánatra háztól elvitetem és haza küldöm.

Telephon 436.

Vasgerenda, szekértengely, ráfvas, aczélszakanyok, metsző-olló, kertész-fűrés, oltókések és egyéb árucikkek jó minőségben és olcsó árban kaphatók

Pöhm és Gedeon

vaskereskedésében 1361

Arad, Eötvös-utca és Szabadság-tér sarkán.

TELEFON 436

Legnagyobb vála-zték

arany, ezüst és ékszer-tárgyakban.

Alkalmi vételék és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCA

Minorita-palota.

Zálogczédulák,

arany és ezüstitárgyak készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban megvételnek, vagy be-cseréltetnek.

Eladó.

Egy jó forgalmu borbély és fodrász üzlet, mely harmincz év óta főnn-áll, elköltözés miatt eladó. Bővebet a kiadóhivatalban. 1108

Egy

két szobából

és a hozzátartozó mellékhelyisé-gekből álló

udvari lakás

julius hó 1-től

k i a d ó.

Bővebet Bing Edénél Arad, József főherczeg-ut 5. 1118

669—1902. I. számhoz.

Telefon szám 483.

T. cz.

Van szerencsém nagybecsült rendelőimnek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-től

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-főle gázfűtő mellett

folytatom.

Főtörékvésem oda irányul, hogy nagybecsült rendelőimet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva marado'k kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2 sz.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú pénzügyminiszter ur az 1902. évi május hó 23-án kelt 39561. számú rendeletével a soborsin-valemarei thgi közut szakaszán levő kincstári Maroshid hidfője helyreál-lítását 2957 korona 48 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlitett munkálat kivitelének biztosítása czéljából az 1902. évi július hó 5-ik napjának délelőtt 10 órájára az aradi kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánla-taikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbben érke-zettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedé-lyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hiva-talnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Aradon, 1902. évi június hó 21-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Keller,

kir. főmérnök

Nagyszebeni Földhitelintézet.

A legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk

jelzálogkölcsonöket

30%, 38 és 40% évi visszafizetésre (amortisátóra) feléves részletek-ben, melyekben egy a kamat, mint a tőke törlesztése benlogialtatik.

A kölcsönök készpénzben a záloglevelek teljes névérték-ben fizettetik ki.

A kölcsönök közvetítését eszközli megbízottunk

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozva a fenti hirdetésre, kérem a t. jelzálog kölcsönt kereső közönséget, hogy ugy mint eddig, továbbra is bizalommal forduljon ügyeivel hozzám, elvem mindenkor a közönség szolid ki-szolgálása volt s marad is

A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, díjjazasom utólagos.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

1025

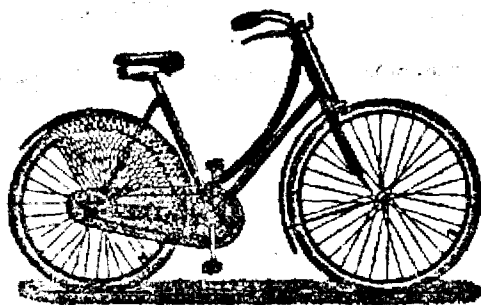
Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (Spielmann-ház) I. emelet.

Arad legrégibb kerékpár és varrógépjavító műhelye és raktára

HAMMER VILMOS

villanyműszerész

Arad, Szabadság-tér 7.

Seidel és Neuman Ger-mania és H. W. Schla-ditz Drezdai

kerékpárok,

ugymint

varrógépek

egyedüli képviselője.

Singer varrógépek 5 évi jótállás mellett 32 frtért.

Nagy szakszerű javítóműhely.

759

Dus választék felszerelési cikkekben, olcsó árak, pontos kiszolgálás.

„BORSZÉK.”

Borszék gyógyfürdőbe utazásra!

Évek óta kiismert legjobb és a legkényelmesebben berendezett

4 ülésű „Landauer-kocsi” fogatokat

mérsékelt árban megrendelhetni elindulás előtt 3—4 nappal előre.

Miklós GÖRÖG fogatok tulajdonosnál

Szász-Régenbe.

Közlekedés: Julius 1-től kezdve, naponta 2 kocsi.

Ind. Szász-Régenből reggeli 7 óra vonattól Ratosnyán megebédelve, Ó-Tópiczán lóváltással, este 7 órakor Bor-székbe érkeznek.

Sürgöny czim:

1093

„GÖRÖG Landauer” Szász-Régen.